

DOMOLJUB

Izhaja dvakrat na mesec in sicer prvi četrtek po 1. in 15. v mesecu. Cena mu je 1 K 60 v na leto, (za Nemčijo 2 K 8 v, za Ameriko in druge tuje države 2 K 60 v). — Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Semeniške ulice št. 2, naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2. *****

SLOVENSKEMU LJUDSTVU V PODUK IN ZABAVO. ❁

Inserati se sprejemajo po sledečih cenah: Enostopna petčvrsta (šestina „Domoljubove“ širine, 34 mm) stane za enkrat 30 v, če se tiska dvakrat 26 v, če se tiska trikrat 24 v. Pri večkratnem objavljenju znaten popust. — Reklamne notice navadna garmondvrsta 60 v. *****
Čekovni promet poštno-hranilničnega urada št. 824.797. *****

Štev. 6.

V Ljubljani, dne 17. marca 1904.

Leto XVII.

Volitev v kranjski deželni zbor.

Plemenito srce je vleklo našega vrliga dr. Brejca iz kranjske dežele v zapuščeno Koroško, kjer se že tako pogumno bojuje za teptane pravice slovenskega ljudstva. Neradi smo ga pustili, a zavoljo dobre stvari iz srca privoščimo koroškemu Slovincem, da so dobili tako nadarjenega in značajnega moža v svojo sredo. Vspehi njegovega delovanja se že kažejo. Bog daj še naprej svojega blagoslova.

Dr. Brejc je bil deželni poslanec za kranjski, trziški in loški sodni okraj. Jasno je, da ne more s Koroškega izvrševati tega posla. Zato ga je odložil. In dné 7. aprila, v četrtek po veliki noči je določena volitev, da se mu voli naslednik. Vodstvo katoliško narodne stranke se je večkrat posvetovalo, kje naj bi dobili pripravnega moža, ki bi mogel v pravem duhu zastopati vrle volivce imenovane volivnega okraja. Treba je bilo misliti na ta-le načela:

1. Bodoči poslanec mora biti odločen pristaš katol. narodne stranke, ki pozna njene namene, pa tudi njene boje in ki je v stranki iz prepričanja, iz nobenega drugega vzroka ne. Samo tak mož, ki ve, za kaj se borimo, in

ki je v dnu svoje duše temeljito prepričan, da je ta boj svet in nujno potreben, je sposoben danes za poslanca. Boj z liberalci je hud, a ne toliko zavoljo liberalcev, kolikor zavoljo cinčanja nekaterih sicer dobrih ljudi, ki se nečejo postaviti na nobeno stran, in bi najrajše z eno roko segali Tavčarju v roke, z drugo pa nam.

Dr. Ignacij Žitnik,
državni in deželni poslanec.

2. V sedanjem času ne kaže voliti duhovnika. Že tako kriče liberalci, da hočejo duhovniki spraviti vse pod se. Duhovniki slovenski v dejanju kažejo, da to ni res. Dela in skrbi večji del in glavne napade nosi pač duhovščina, a na javna častna mesta se ne vsiljuje. Kjer se more dobiti pripraven mož

posvetnega stanu, tam se duhovnik neče in po določilih škofijskega zbora, ki je zboroval lanskega leta, tudi ne sme potegovati za mesto kakega poslanca. Obstrukcija vlada v deželni zbornici. V takem času je težje duhovniku nego neduhovniku.

3. Za kmečke občine je razpisana nova volitev. Kandidat mora poznati potrebe kmečkega stanu in mora imeti srce zanj. Najložje je, če se dobi za tak posel kak član tega stanu, kak kmet. Kmet kmeta je donelo pri zadnjih volitvah zlasti po Gorenjskem. In liberalci, ki so tako kričali, so postavili za državni zbor Pirca, ki ni kmet, in barona Lazarinija, ki je grajščak. Najprimernejše je, če se liberalce počí z njihovim orožjem.

Po teh načelih je volilni odbor iskal kandidata. Iz volivnega kraja je poizvedel za mnenje in po resnem preudarku je soglasno sklenil, priporočati volivcem Fr. Demšarja, župana v Selcih, za poslanca v deželni zbor. Vsi, ki ga poznajo, brez izjeme podarjajo, da je odbor zadel pravo. Priporočani kandidat je izobražen — dobro je dovršil spodnjo gimnazijo v Ljubljani; kmet je po svojem stanu; župan je ene največjih občin na Gorenjskem, ki šteje okrog 5000 duš.

Zraven je pa izkušen v bojih proti liberalcem, ki jih pozna dodobra. V selški dolini je on pričel dejansko zvrševati združno misel. Posojilnici v Selcih je bil prvi tajnik; na Češnjici jo vodi še zdaj. Gospodarska in sodarska zadruga, katerih zlasti poslednja zelo uspešno deluje, sta zrasli ob obilnem njegovem delu. Sam je izkusil, po kakšni trnjevi poti mora hoditi naše združništvo. V neupogljivem boju je izvojeval v selški dolini zmago nad liberalstvom. Povsod ga čislajo kot razumnega, poštenega in značajnega moža; tisti, ki ga poznajo od bližje, pa cenijo njegovo nesebično požrtvovalnost, zlato srce združeno z veliko pridnostjo.

Tak je naš kandidat! Prepričani smo, da se bodo katoliško-narodni volivci v najobilnejšem številu udeležili volitve in mu oddali svoje glasove v ponosni zavesti, da volijo kost od svoje kosti, kri od svoje krvi. Zdaj zanj! Potem pa ž njim in za njim v boj proti liberalstvu v naši deželi!

Škofovi dolgovi.

Res, da nismo niti mi, niti presv. go spod knez in škof ljubljanski liberalnemu časopisju dolžni, odgovarjati na njegove napade na delovanje našega vladika, še manj pa celo na sur ničenja glede njegove osebne časti in poštenosti. Vendar priobčujemo sledeče vrstice po najtočnejših in najzanesljivejših poizvedbah, ker smo prepričani, da če naše ljudstvo spozna natančno namene našega knezoškofa in vidi pravilnost njegovega delovanja, ga bo še bolj ljubilo in mu še bolj zaupalo.

Kar je »Narod« zadnji čas vse napisal o »konkurzu« našega škofa, o njegovi »falitnosti«, o »strahovitih nesrečah«, katere je škodoželjno slikal z groznimi barvami, to je kratko pomenila tudi njegova somisljenica »Tagespost«, kakor tudi »Graser Tagblatt« in vsenemški nacionalni ter židovski listi. Ne vemo, če bodo ti slovenski in nemški liberalci svoje trditve preklicali, ako to bero, pač pa pozivljamo vse poštene ljudi cele ljubljanske škofije, naj sodijo sami o delovanju ljubljanskega škofa!

1. Zavodi.

Škof ne dela dolgov za svojo osebo, ampak za dozidavo prekrasnih zavodov v St. Vidu. Tu bo cela gimnazija, zavod za mladenčce, poklicane v duhovski stan, in za

vod za mladenčce, odločene za kak drugi stan. Škof želi, da se mladenči slovenskih staršev za prenevarnih gimnazijskih študij ne pokvarijo, da imajo zdravo stanovanje, da se priuče redu in delu, da ostanejo ne dolžnega srca in veselega duha, da napredujejo v lepem življenju, v vseh znanostih in vedah ter se pripravijo za prihodnji svoj poklic. Škof ima tudi siromaštvo ljudstva pred očmi in se boji, da pridejo črni, ko bo le malokdo mogel sina v šole poslati: zato hoče poskrbeti, da se počasi nabira večja glavica in se bode prav veliko naših na darjenih mladenčev moglo v zavodih šolati, ako ne popolnoma brezplačno, vsaj za malo plačo.

Za take zavode je treba dobrih vzgojiteljev in mnogo denarja. Za oboje skrbi škof. Za profesorje skrbi; poslal je dobrih duhovnov na vseučilišča štud. rat. Od teh podučujejo štirje že na raznih gimnazijah, pet jih je na Dunaju, eden v Lvovu. V letu 1905 jih bo dovolj dovršilo študije, da se začne cela spodnja gimnazija. Tudi za vzgojitelje skrbi škof. Enega gospodov ima škof v Ljubljani, drugega v Rimu, ki si je pa razun domačih avstrijskih zavodov ogledal tudi zavode v Parizu, Lovanju in Londonu.

Vse to pa stane veliko denarja. To je škof dobro vedel, preden je začel. Računal je na požrtvovalnost svojih duhovnov, na dobro srce darežljivih pametnih vernikov in pa na sebe. Imel je namen, da mu mora pomagati Gornji grad na Stajerskem in pa škofijska pristava v Ljubljani. Ker se je dunajska vlada o njegovih namerah jako dobrohotno izrazila in mu obljubila iti na roko, je škof, zaupajoč v Boga, začel velikansko delo.

2. Gornji Grad

Precejšen del dohodkov dajejo ljubljanskim škofom gozdi na Stajerskem, ki spadajo k škofijskim graščinam Gornji Grad in Vrbovec. Les iz gozdov so kupovali stajerski trgovci iz prekrasne Savinjske doline, kjer je ob Dreti in Savinji mnogo manjših in večjih žag. Narezali so desek in jih po Savinji in Savi plovili na Hrvaško do Srbije. Mnogi so se pone srečili, drugi ob vse prišli, tretji se popolnoma izpridili. Zadnje čase je pa te trgovce bolj in bolj izpodrivala velikanaka lesna trgovina iz južnih dežel, posebno iz Bosne, da so od leta do leta gmotno bolj propadali.

Ta propad je zadel tudi ljubljanskega škofa: ljudje so zmiraj manj kupovali in še to, kar so kupili, so hoteli jako cenó dobiti, da, v zadnjem času so morali škofovi logarji ljudi loviti in prositi, da naj kupujejo. Grozila je nevarnost, da škof še toliko ne iztrži, kar potrebuje za svoje uslužbence in da bode les po gozdih trohnel in gnil.

Toda previdnost božja je škofu pomagala. Ravno v največji sili mu pripelje iz vrstnega, mladega, izkušenega in podjetnega oskrbnika, ki je službo nastopil v aprilu 1901, torej pred tremi leti. Izprevidel je nevarnost in tudi spoznal, da se pri dosedanjem načinu gospodarstva gozdi niso mogli razumno gojiti in da so deli, ležeči visoko in nad strminami, popolnoma zanemarjeni: saj se ni izplačalo, ampak je bila gotova izguba, ako se je šlo v te kraje sekati. Novi načrt je bil kmalu gotov.

Odlučil se je, da vse gospodarstvo preustroji in priredi vse za udeležitev v svetovnem prometu. To je lahko storil, ker ni nikomur škodoval, marveč je malim trgovcem dokazal, da imajo po dosedanjem načinu gotovo izgubo. Ti so bili začeli tudi nagajati; dogovorili so se, da nič ne kupujejo in škofa prisilijo izpod cene lesa prodajati, kar bi ga bilo uničilo; da, še celo delavce so mu odbili. V tej sili je oskrbnik našel nekaj delavcev iz Kranjske in dobil velikih odjemalcev za razne vrste lesa, deloma v Avstriji, deloma zunaj Avstrije. V letu dni je napravil veliko žago na vodi, speljal z visočine žlebove, po katerih se hlodi lahko brez škode na žico privezani spuščajo v dolino, sestroval ročne železnice in popravil na pol razdrti grad Vrbovec za stanovanje uradnikom in delavcem.

(Konec prihodnjic).

Politični razgled.

Konec delegacijskih sej.

Avstrijske in ogrske delegacije so zborovale do sobote, 27. februarja. Delegatje so obema vladama potrdili račune, dasiravno ni šlo brez kavsanja. Posebno ogrski delegatje so se težko dali privesti do tega, da so potrdili račune. V avstrijski delegaciji je zadnje dni posebno pozornost dosegel govor dr. Šusteršiča, ki je govoril o papeževi volitvi, o kateri je že prej pri odseku spomnil. Avstrija, pravi govornik, se sklicuje na stare pravice, katere ji neki dovoljujejo braniti izvolitev kakega neljubega kardinala za papeža. Ali Avstriji tega ni nikoli nihče dal, še manj jo pa opravičuje kaka zastarana pravica, ker je Avstrija samo enkrat, namreč l. 1823., rabila to pravico branitve. Dalje pravi govornik, da se je Avstrija od takrat, ko je to pravico izvršila, čisto prelevila, in da ni več katoliška država; v tem pa tudi izgubi pravico, vtikati se v stvari katoliške cerkve. — Ko so bile delegacije zaključene, sta obe vladi pripravljali zasedanje državnih zborov.

Ogrski državni zbor.

Ogri so z državnim zborom grozno hiteli. Odprli so ga že prvi dan sušca. Cesar je

vse predloge, ki jih je mislil minister predložiti, že naprej potrdil, da bi poslanci vendar kaj storili. Najbolj se mudi vladi za vojaške zakone. Poslanci so se že od novega leta sèm robkali, koliko vojaških novincev bi določili na posamezne kraje, a še sedaj ni nič sklenili. To stvar so jeli obravnavati tudi v tem zasedanju državnega zbora, ali med to zborovanje so vpletli toliko drugih nepotrebnih reči, da vojaškega nabora še danes niso potrdili. Domobranski minister in ministerski predsednik sta poslance za božjo volje prosila, naj se spametujejo in glasujejo za vladne predloge. Rekel jeminister: „Vse je že pri koncu, država ne more dobiti vojaških novincev, ne more pobirati davka, kar slabi moč države.“ Skušal je potipati na vse žilice ogrskih domoljubnih poslancev. Rekel je, naj v imenu domovine popusté obstrukcijo ter naj se ne igrajo z najsvetejšimi pravicami ogrskega naroda, ako nočejo, da propade narod ogrski. Pomagalo pa navzlic temu ni nič.

Avstrijski državni zbor.

V enakih stiskah kakor ogrska je tudi naša vlada: tudi tukaj je treba rešiti celo vrsto nujnih vprašanj in predlogov, ali obstrukcija čeških poslancev žuga podreti vse nadeje, ki ga ima vlada pri sklicevanju novega zasedanja državnega zbora, ki se je začel 8. sušca. Najbolj tišči vlado nabiranje vojaških novincev, ki bi se imelo že vršiti, a še ni dovoljeno od poslancev, in tudi še sedaj ne bo, ker bodo Čehi zabranili tudi ta vladni predlog. O nadaljnjem posvetovanju poročimo prihodnjic.

Boljši časi na Hrvaškem.

Novi ban je prinesel nove, boljše čase hrvaško kraljevino. Mož ima, kakor so ga prevedeli, pošteno voljo popraviti krivice, ki so jih prizadeli njegovi spredniki hrvaškemu narodu. Najbolj ga ovirajo v njegovem delovanju stari grešniki: poslanci in veliki župani, ki so še po večini tistega mišljenja, kakršnega jim je vcepil prejšnji ban Kuen-Hedervari. Pri prihodnjih volitvah naj bodo domoljubni Hrvatje obračunati z vladnimi kimavci. Le-ti se poraza že naprej bojé, zato so se v zadnjem času jeli delati ljudstvu prijazne in obetajo preurediti vse stanove v državi. Enkrat mora biti res konec grozni politiki, ko so Madjari izsesali mnogo, mnogo milijonov, mejtem ko je moral ubogi narod prejeti veliko revščino.

Stradanje na Balkanu.

Evropske oblasti se noč in dan trudijo, da bi zadušile balkansko vstajo; a ves napor izgubljajo, ker nočejo in nočejo tam zdraviti

kjer je rana najbolj nevarna, namreč ker nočejo za trdo prijeti sultana. Vstajniki se premagujejo in čakajo, da bi turška vlada kaj izboljšala njih stanje, a napósled se bodo le naveličali čakati, ker turška porta skuša na vsak način obraniti vse pri starem, vse v neredu. Makedonci si žele, da bi Avstrija zasedla deželo in jo vzela za svojo. Te dni je šel te želje sporočiti našemu cesarju nadškof Menini, ki je popisal tudi grozno revščino ubogih beguncev, ki se iz strahu pred Turki na upajo domov. V Burgasu je iz enega samega okraja 12.000 ubežnih ljudi. Nadškof je sam videl vso revščino: žene v raztrganih oblačilih, napol bose otroke, hrome in bolehe starce, vse plašne in lačne, da se jim skozi trebuh vidi. Usmiljeni ljudje so mnogo dobrega izkazali, ali vsem ne morejo kaj, ker je revščina le pregrozna. Ko bi se dežela vredila, bi ubežni ljudje šli na svoje domove, in bi si zopet opomogli. Turška vlada žuga zapreti vse šole, ako učitelji s svojim življenjem ne zastavijo poročstva, da ne bo izbruhnila vstaja. Ako se bo to v resnici zgodilo, se bo upor le še podžgal.

Rusko - Japonska vojska.

Bojna sreča je za enkrat še na japonski strani; Japonci so Rusijo z zvijačo slepili in jo nepripravljeno napadli. Evropske države so z željami skoro vse na strani Japoncev. Francozi so Japoncem obljubili, da Rusu ne bodo pomagali; Angleži pa so Japoncem ponudili en svoj otok Cèjlon, da bi tje zapirali rusovske vojne vjetnike. Nemci se niso izdali za nobeno stran, Švedci pa pred nosom rusovske zemlje zbirajo vojno brodovje in pripravljajo vojsko.

Novi boji. Port Artur v tretje napaden.

Japonci najbolj silijo pred Port Artur. Dosedaj so ga napadli že v tretje. Tretji napad se je godil po noči na 26. dan februarja. Ob eni ponoči je prijadralo najprej več japonskih torpedovk. Da bi Ruse premotile, so razpele jadra. Ruska ladja „Retvizan“ in obrežni vojaki so jeli odgovarjati s streli. Eno japonsko torpedovko so razstrelili v zrak, eno so pa potopili, katero so pozneje vrgli valovi na suho. Ko se je storil dan, so se približale japonske ladje, prišlo je šest oklopnih, šest oklopnih križaric, štiri križarice in dve ladji za avizo ali sporočanje. Ladje so se razvrstile na več skupin in so vse ob istem času napadle ruske križarice in torpedovke, ki so se postavile v bran. Ob četrtna dvanajst so ladje jele streljati, streljanje je trajalo skoro eno uro. Ja-

ponske granate niso sicer ubile Rusom več kot dva vojaka, ali poškodovale so mesto precej občutno. Poveljnik mesta, general Šteselj, je dal tisti dan ukaz, da se Rusi niti za en korak ne umaknejo, ako Japonci Port Artur na suhem napadejo. Da ga bodo vsak čas napadli na suhem, je očitno iz tega, pravi poveljnik, ker so ga že tolikokrat napadli na ladjah, in ker vedno spravljajo svoje čete na suho. Japonci so dobili pri napadanju velike rane, a jih skrbno tajé. Po napadu so se japonske ladje umeknile daleč proč od Port Arturja. Nekaj mornarjev, katerim so Rusi ladje potopili, se je rešilo, in so prišli vsi onemogli na otok Čifu.

Napad na Vladivostok.

Japonci hočejo Rusom vzeti vse trdnjave, še preden se bo mogla zbrati vsa ruska vojska na korejski meji. Zato prodirajo Japonci kar po vrsti. Najprej so napadali Port Artur, za njim je prišel na del Vladivostok. V tem mestu je posajenih vojakov nekaj nad tisoč, živeža imajo za štiri mesece. Prebivavci, ki niso sposobni za boj, so se morali umekniti v varne kraje. Pred mestom pa je usidrana mornarica, precej ruskih ladij. Japonci so mesto napadli dne 6. marca. Pripululo je pet japonskih bojnih ladij in iz velike dálje bombardiralo mesto nad eno uro. Ker se japonske ladje niso upale približati v pravo razdaljo, toliko blizu, da bi jih Rusi mogli doseči, škode ni bilo posebne, ruski topovi sploh streljati niso hoteli, ker so bili Japonci tako daleč, da bi jih ne zadel strel. Uspeh je bil tak-le: Neko leseno obrtniško hišo je japonska bomba prebila; ubila je eno žensko. Ena bomba je priletela v hišo polkovnika Sovkóva, šla skozi spalnico, razdrila peč, predrila steno in se je razletela pri polkovnikovi blagajni. Požara ni bilo nikjer. Na dvorišču vojašnice je ležalo pet ranjenih mornarjev. Ruski topovi zavoljo tega niso streljali, ker ni bilo mogoče tako oddaljenega sovražnika zadeti. Zraven tega se pa tudi niso hoteli pred pravim časom izdati, kje da ima vojaštvo posadke. Nastopni dan je japonsko brodovje v novič prišlo pred mesto, a je brez obotavljanja odplulo na morje.

Vojska na suhem.

Do sedaj se je dogodilo na suhem le par manjših prask; sploh do sedaj pravega boja še ni bilo. Kar se vrši, je le priprava za velikansko vojsko. Rusi vsaj en mesec še ne morejo začeti nič pravega boja, ker ne morejo spraviti tako naglo potrebne množice na bojišče. Dasi jih vozijo noč in dan, jih vendar na en vlak ne spravijo več kot 500 do 900 vojakov. Dokler vrhovni poveljnik Kuropatkin ne pride na bojišče,

se Rusi, ako ne bodo primorani, ne bodo spustili v vojsko. Poprej morajo utrditi črto od Niučvanga noter do izliva reke Jalu, za to pa potrebujejo najmanj treh tednov. Na obeh bregovih reke Jalu delajo z neznansko hitrico. Pionirji bodo napravili nasipe in na peti in dva jstih mestih močne utrdbe, v katere bodo postavili Rusi topove. Gorske baterije so že na vrh hribov, odkoder bodo imele dober prostor za vojsko. Na izlivu so izkopali velikanske rove in podkope. Ko pride poveljnik Kuropátkin na bojišče, si bo zbral trdnjavo Mukden in od tam komandiral vso velikansko vojsko. Tako se pripravljajo Rusi od severne strani pri reki Jalu, na meji Koreje.

Japonci pa pošiljajo na nasprotni strani svojo vojsko. Ladje jih neprestano vozijo iz domovine na Korejo. Ko stopijo na suho, gredo v črti Čemulpo-Seul-Gensan proti reki Jalu. Na ti črti prodirajo Japonci le počasi proti severu, dasi jim Korejci ne delajo ravno sitnosti. Japonci so namreč ta čas prisilili Korejo do pogodbe, da se je podala kot japonsko podkraljestvo in obljubila Japonce podpirati pri vojski z Rusom; Japonci so pa nasprotno rekli, da bodo varovali celokupnost Koreje in jo branili proti napadom vsake druge države. Rusi te pogodbe nimajo za resno, ker vedo, da jo je japonska izsilila, zato se obnašajo Rusi proti Korejcem, kakor da bi nič ne vedeli za njo. Potemtakem bi torej Japonci imeli bolj hitro prodirati proti severu, kakor v resnici prodirajo. Ako bi Japonci neprenehoma prodirali proti severu z vsemi četami, utegnejo že do 10. ali 12. marca biti pri reki Jalu. Rusi se boje, da bi Japonci ne napadli Port Arturja na suhem; ako bi prišli po suhem do mesta, bi ga sedaj, dokler še ni glavnega ruskega poveljnika tam blizu, lahko vzeli. Sedaj imajo Japonci glaven namen, prijeti Ruse, kolikor jih je že pri reki Jalu, in jih prisiliti na odločivno bitko, preden pride vsa ruska vojska skupaj in ž njo glavni poveljnik Kuropátkin.

Kitajci so se tudi jeli gibati. Zbirajo se velike čete zahodno od Mukdena, ne daleč od ruskih čet. Kitajci hočejo porabiti ugodno priliko in udariti, kamor bi bilo treba, ako bi bolje kazalo na Rusa, bi Rusa napadli, ako bi pa ne bilo drugače pa Japonca, da bi tako na kak način prišli do Koreje, katero so pred nekaj leti še imeli v svoji oblasti. Kitajski general Ma jo je udaril s svojimi četami naravaost proti Mukdenu. General Ivanšikaj stoji na severni strani Šanhajkvava, blizu Koreje, ob železnici, z ogromno kitajsko vojsko. Za njimi prihajajo od juga nove kitajske čete. Med Rusi in

kitajskimi razbojniki je prišlo enkrat že do zelo krvavega boja.

Sovražnika je bilo veliko, ruski vojaki so se bili jako pogumno. Rusov je bila le majhna četa. Rusov je bilo mrtvih trideset, ranjenih pa še veliko več. Kitajci so imeli 87 mrličev. Ubeženci so stekli po vaseh, in se v njih utaborili. Rusi so jim tiste vasi požgali.

Tako si stoje sovražniki čisto blizu, in vsak čas bomo slišali o velikanskem boju na suhem.

LISTEK.

Krčmar Gričar in njegov hlapec.

Influenca je razsajala po vasi in kmalu se ji je pridružila pljučnica, zlasti po hišah, kjer so bili bolniki bolj stari ljudje.

In marsikaterega je napadala ta huda bolezen prav takrat, ko se je najmanj nadejal.

„Krčmar Gričar in njegov hlapec France sta zbolela!“ To je bila najnovejša novica, ki se je bliskoma razširila po vasi. France je bil pravzaprav le reven dninar. Deset let je, kar ima lastno posestvo, borno kočico z nekaj slabimi njivami; preje je služil za hlapca pri Gričarju. Sicer je pa tudi zdaj hodil semkaj pomagat, kadar je bilo več dela.

Odkar je bil sin pri vojaki, sta pa morala z ženo tem bolj varčevati. Tupatam sta mu morala poslati kako kronico, ker je sin kmalu porabil ono malo, kar si je bil prihranil. Onega leta pa je bilo še posebno hudo. Francetu so skoro vse poljske pridelke uničile miši. Poletje je bilo vroče in suho in tako se je ta žival silno zaredila na polju. In vrh tega je vrgla zdaj Franceta še bolezen na posteljo. To je bila bridka poizkušnja! Saj še kruha ni imel odkod vzeti, kaj šele druge stvari, ki jih je priporočil zdravnik.

To je bilo še dobro, da je stanovala pri sosedovih stara Barba. Bila je vdova. Sicer sama ni bogve kaj zaslužila in imela tudi ni mnogo, a boljše se ji je vendar godilo kot Francetu in njegovi ženi. Pri Barbi je bila nekakšna založna banka za Francetovo ženo. Barba ji je vedno zaupala, in če je dala zadnji vinar, zraven pa je tudi rada potrpehla in čakala, dokler ji ni vrnila. To se pa navadno ni zgodilo tako brž! Kadar je Barba kaj imela, kar soseda nista imela, vselej je nesla tudi njima. Včasih pa ni imela niti ona, niti ta dva, — no tedaj so se pa skupaj tolažili in molili.

Barbi se je svoje dni godilo bolje. Doma so bili premožni kmetje. Tudi njen mož je imel veliko posestvo in zelo obiskano gostilno.

Prišla pa je nesreča za nesrečo; nesreča pri ženi, nesreča na polju, boleznin in druge nadloge. Razen tega sta prišla v roke trdosrčnim oduhovanjem, ki so prežali, kdaj bodo planili po posestvu. Tako sta kmalu izgubila vse. Mož je umrl in Barba je morala zdaj nekoliko misliti, kako se bo preživela. Vse nesreče in britke izkušnje z neusmiljenimi oduhovanji niso vzele Barbi srca in poguma. Udala se je v božjo voljo. Vedela je, da je njen namen na onem svetu, ne pa tu na zemlji, kjer je vse tako nestalno in tako goljufivo. In kaj so vse nesreče in težave tega življenja, naj trajajo tudi 70 let, v primeri z večnim veseljem v nebesih! Tako je mislila Barba in bila vesela. Tudi zdaj je izkazovala dobrote, kakor jih je mogla. Nje ni sovražil nihče in tudi ona ni nobenega človeka sovražila.

Tudi Gričarja ne. In vendar bi bila imela vzroka dovolj zato. Ko sta izgubljala z možem polagoma posestvo in premoženje, se je krčmar škodoželjno smejal in jima sam škodoval, kjer je mogel, da je imel kaj dobička pri tem. Barba je vse to pozabila in tudi zdaj ni čutila nikakega škodoželjnega veselja, ko je izvedela, da je Gričar obolel na influenco.

S krčmarjem je bilo vedno slabše. Poklicali so zdravnika iz mesta, bogati njegovi sorodniki so ga hodili obiskavat; pripeljali so iz mesta celo usmiljeno sestro, da bi mu stregla. Potrpljenja je morala imeti mnogo; bolezen mu je bila nekaj groznega, neznoznega ker ga je vedno strašila misel na smrt. A o smrti ni hotel slišati ničesar dasi je bil že pri šestdesetih.

Franceta pa ni prišel obiskat noben sorodnik. „Zato moramo biti pa mi tembolj prijatelji“, je dejala Barba, „ker smo vsi reveži. In France naj pošlje po Boga, ta ga bo še najbolj potolažil. Večji tolažnik pa tudi cesarja ne more priti obiskat v boleznin kot Izveličar v zakramentu svetega Rešnjega Telesa“.

In France, dasi še ni bil tako pri koncu, je sklenil, da se bo dal takoj prihodnji dan prevideti.

Tudi krčmarja so nagovarjali, naj pošlje po gospoda. A ta se je ujezil in ni hotel nič slišati o tem. Potreben pa je bil izpovedi bolj kot France! To je župnik dobro vedel, to je vedela tudi krčmarjeva žena, to je vedela tudi u. miljenka, ki mu je stregla. Po pravici so se bali njegove smrti, kajti spomnili so se, kako krivico je delal pred leti Barbi in njenemu možu. Pridno so molili, da bi mu Bog omečil srce in da bi se po boljšal. A krčmar se je vselej zaničljivo nasmehnil, kadar ga je žena opomnila na to.

„Barbi in njenemu možu nisem nikoli storil kaj takega, da bi ne bilo prav“, je dejal. „Dobiček, ki sem ga imel takrat, je vendar nekaj navadnega, ki ga išče vsakdo

Sicer pa to spada pred svetno sodnijo, ne pa Bogu. Drugače pa ne vem, da bi se bil kedaj kaj posebno pregrešil!"

"A vendar vidim, da se tudi vam to ne zdi vse čisto pravično", méni usmiljenka, ki je videla, da se bolezen vedno hujša; "bom pa povedala to sama župniku, da bo potem vedel uravnati potrebno."

"Župnik že ve sam vse", odvrne bolnik. "Barba in njen mož sta bila moja tekmeča. Do tedaj sem imel jaz edini gostilno v tem kraju. Kar naenkrat pa odpreta tudi ta dva gostilno in vse je drlo k njima. Ali je to potem kaj čudnega, ako človek takim ne pomaga do bogastva? Nesrečo sta imela, pa sta prišla na beraško palico. Videl sem sam, in židje so mi tudi zatrjevali, da gre ž njima navzdol in da bosta kmalu reveža. Župnik jima je hotel pomagati in je hotel, da jima jaz posodim. Posodim jima ne, sem rekel, a kupim od njiju travnik ob potoku, če ga prodasta. Ta travnik mi je bil silno všeč. Lep kos zemlje je bil in prav tik mojega posestva. Barbin mož mi ga je prišel ponuditi. Obljubil sem mu seveda kar mogoče malo, gotovo 600 kron manj kot je bil travnik vreden. Še zdaj vidim, kako se je ustrašil, ko sem mu povedal kupno ceno. Zvijal se je, prosil in jokal. A jaz se nisem dal premetiti. Niti vinarja ne primaknem, sem dejal. Če hočete denar, povejte, če ne, pa pojdite tako. Mož se je udal! Kaj je hotel? Vzel je denar, jaz pa sem dobil po ceni lep travnik. Kdo pravi, da je to greh?"

"Za Boga, gospod krčmar! Ali ste že kedaj slišali o vnebovpijočih grehah?" vpraša usmiljenka.

"Kaj, vnebovpijoči grehi?" zavpije krčmar jezen. "Molčite o tem, to je druga stvar." Nekaj časa molči. Zadnje besede usmiljenke mu niso dale miru. Kmalu začne iznova: "Sestra, da ne boste mislila, kakšen oderuh da sem, vam nekaj povem, česar nisem povedal še nikomur. Včasih se mi res ni prav dozdevalo, kar sem storil takrat. Tako sem mislil, da bom poravnal s kakim dobrim delom. Tako sem poslal 100 kron skrivaj nekam, kjer so zbirali denar za neki dobrodelni namen. A kaj se zgodi? Čez teden dni dobim denar nazaj in reklo se mi je, da so nabrali, kar so potrebovali. Kar čujem nekega dne, da primanjkuje revni deklici, ki je šla v samostan, denarja za opravo. Brž ji pošljem denar, a kmalu ga dobim nazaj. Neki dobrotnik jo je ravnokar založil z vsem potrebnim. Ko vidim, da denarja le ne morem oddati, sklenem podariti denar nekemu revežu. A prav takrat, ko sem ga mislil poslati, sem izvedel, da je oni človek ničvrednej in goljuf, in da so ga ravnokar odvedli v zapor. Tako sem videl, da Bog noče mojega denarja, da torej nisem storil

nobenega greha, ko sem kupil oni travnik. Nič drugega ni bilo kot dobra kupčija!"

"Ali veste, kaj pa jaz sklepam iz tega?" ga vpraša usmiljenka, "ali smem povedati?"

"Zakaj pa ne!" pravi bolnik.

"Bog zato ni hotel sprejeti vašega denarja kot miloščine za druge ljudi", odvrne usmiljenka, "ker denar pripada pravzaprav Barbi. Barbi ste storili krivico. Njen travnik ste si po krivici prilastili, in te krivice ne morete popraviti s 100 kronami miloščine. To morete samo tako popraviti, da vrnete Barbi toliko, za kolikor ste takrat ogolufali njenega moža. To se pravi storjeno krivico popraviti, ako se škoda povrne onemu, kateremu smo jo storili."

"To se pravi, da naj plačam Barbi tristo goldinarjev! Tega pa že ne!" vzklikne bolnik.

Usmiljenka je videla, da zdaj ne opravi ničesar. Z grozo jo je navdajala misel, ako bolnik kmalu umrje. Tu je pomagala samo molitev. Tudi Francetu se je vedno bolj obračalo na slabše. Grozila je najhujša nesreča. Z Bogom je obravnal vse, kar se je bil pregrešil v svojem življenju.

Ko je župnik po izpovedi odšel, je poklical France ženo in ji dejal: "Reza, zdaj imam pa še nekaj poravnati, da bo moja izpoved kaj vredna. In to mi moraš obljubiti, da spraviš v red, kar ti bom povedal, sicer jutri ne bom mogel prejeti Izveličarja z mirnim srcem."

Žena si obriše s predpasnikom solze in dé: "Za Boga, France, kaj ti pa je? 40 let sva skup. Poznam te, kot samo sebe, in ne morem se spomniti, kdaj bi bil storil kaj napačnega. Kaj je vendar? Povej!"

"Poglej, Reza!" odvrne mož, "ko sem še služil pri kroni, mi je dal na Martinovo gospodar eno krono preveč plačila. Mislim, da je bil nekoliko pijan, pa se je uštel. Jaz sem vtaknil denar v žep in nisem rekel nič. Krčmar je bogat, saj lahko dá, sem si mislil, pa sem pozabil kmalu na vse. A sinoči sem se spomnil, ko sem se pripravljaj na izpoved, onega dogodka. In bilo mi je, kakor da bi bil to eden Judeževih srebrnikov in kar ni mi dalo miru. Dokler ima kdo tudi za en sam vinar krivičnega blaga na svoji vesti, toliko časa ne pojde v nebeško kraljestvo! Tako so nas učili pri krščanskem nauku. Ono krono moram vrniti. Kar pojdi in nesi denar krčmarju. Saj pojdeš takoj? Dokler ni vse v redu, nimam miru!"

"O seveda, France," pravi Reza, "s tem sicer osramotim sebe in tebe, a vsejedno nesem denar tjekaj."

"Denar imaš, ne?" vpraša mož.

"Imam, imam!" odvrne Reza, — "le nikar ne skrbi!"

Po teh besedah odide v kuhinjo. Kje hoče vzeti reva celo krono, ko ni niti vi-

narja pri hiši? In vendar mora na vsak način dobiti denar. Poklekne ob ognjišču in vzdihne: "Ljubi Bog, ki si spomnil Franceta na ta dolg, zdaj pomagaj tudi, da ga poravna!" In potem se je obrnila polna zaupanja k usmiljenemu Srcu žalostne Matere Božje, ki ni še nikogar zapustila v stiski.

Potem gre k sosedinji, k Barbi in jo prosi, če ji more posoditi eno krono. Barba se prestraši in odvrne: "Oh, Reza! Ne morem. Komaj imam še par vinarjev. Čez 14 dni dobim plačilo od dnine, potem pa dobiš, kolikor hočeš."

Rezo zaboli nekaj pri srcu. Torej ta pot tudi zastoj! A povedati si ni upala Barbi, čemu ji bo denar. Še enkrat pogleda Barbo in vzdihne: "Torej res ni mogoče?"

Ta pogled in ta žalostni glas uboge sosedice pretrese Barbi srce. To je bil prst božji! Ozre se na podobo raztepenega Izveličarja "Ecce homo", ki je visela na steni. In v tistem hipu se ji vzbudi nova misel.

"Reza!" vzklikne, "počakajte, grem gledat." Kmalu se vrne z robcem v roki, v katerem je bila skrbno zavita svetla krona. Varo jo odvije. To je bil zadnji denar, ki ga je hranila vedno za najhujšo silo. "Vidiš, Reza!" dé Barba in ji dá krono, "Bog svojih ne zapusti! To sem hranila za najskrajnejšo silo, in ta sila je ravno zdaj. Bog hoče tako. Vrnili boste že enkrat, se nič ne mudi! Pozdravite Franceta! Le kmalu naj ozdravi!" Bog se je ozrl z milostnim očesom na dobro ženico, angel božji pa je zapisal to dobro delo z velikimi zlatimi črkami v knjigo življenja.

Reza je odšla v krčmo. Dasi je niso radi pustili k bolniku, vendar ji niso mogli ubraniti. Povedala je gospodarju vse, kakor ji je bil naročil mož. Položila je krono na mizo in ponudila roko bolniku rekoč: "Kaj neda vse odpustite Francetu?" Bolnik ni mogel odgovoriti ničesar. Solze so mu zalile oči. Stisnil je Rezi roko in jo tako prestrašeno in čudno pogledal, da se je Reza kar zganila. "Hvala vam, oče!" je rekla ob slovesu, "Bog vam plačaj pa kmalu vam daj zdravje."

France je bil vesel, da je vse poravnano. Gričar pa je vzel krono v roko in jo prestrašen ogledoval. Naenkrat se zgane in tako na glas vzdihne, da prihiti usmiljenka vsa zbegana vprašat, kaj hoče.

"Nič, nič!" pravi bolnik, "a samo gospoda župnika brž pokličite."

Usmiljenka pokliče gospodinjo, ki kar ni hotela verjeti, da se mož zares misli izpovedati.

"Le brž pokličite gospoda, jaz govorim čisto pametno!" zatrjuje bolnik.

Kaj se je zgodilo potem, je kmalu povedano. Gričar je poravnal račun z Bogom; župnika je pridržal še pri sebi, poklical še

ženo k sebi in dejal: „Zdaj moram pa tudi nekaj drugega poravnati, namreč krivico, ki sem jo storil pred leti Barbi in njenemu možu zaradi onega travnika. Za 600 kron sem jima naredil škode, kajti ravno toliko več je bil vreden travnik. In če prištem obresti, je to že blizu 1000 kron. To moram takoj vrniti Barbi!“

„Le potolažite se. Tako je potem vse v redu!“ pravi župnik.

„Precej pojdi po denar!“ ukaže bolnik ženi, „daj ga gospodu župniku, da ga nesó Barbi. Potem bom imel zopet mirno vest. In vi jo prosite, kajne? gospod župnik, v mojem imenu odpuščanja.“

„Vse se zgodi, Gričar!“ ga potolaži župnik.

Med tem našteje gospodinja 1000 kron župniku v roke.

„In Francetu pa njegovi ženi moraš tudi kaj poslati, ker sta mi prav ta dva odprla oči. Sicer ne vem, kaj bi bilo z menoj, ako bi ne bila prinesla Reza one krone. Nesi ji takoj 10 kron in vsak dan naj pride po jedi in po vina za moža k nam, da kmalu ozdravi“, je naročil Gričar še nazadnje.

Župnik je Barbo komaj pregovoril, da je vzela denar in podpisala potrdilo. Ko je bila sama, je pokleknila pred Kristusovo podobo in goreče zahvaljevala Boga, da je

dodelil Gričarju toliko milost, njej pa povrnil ono krono s 1000 kronami! Tudi Franceta in Reze ni pozabila. Takoj jima je odnesla 100 kron.

Drugo jutro je prišel župnik Gričarju obhajati, a tudi Francetu je prinesel zadnjo popotnico. In zdaj je vladal v obeh hišah sveti mir in udanost v voljo božjo. In to je bilo potrebno, kajti z obema je že šlo k koncu. Kmalu je Bog poklical oba k sebi in sicer oba ob istem času. Pokopali so ju drug poleg drugega; in tako bosta tudi nekdanj vstala skupaj k večnemu življenju.

Razgled po domovini.

Volivci, pozor! V uvodnem članku obširnejše govorimo o deželnozbornski volitvi za kranjsko-tržiško-loški okraj. Tukaj še dostavljamo: Volivci, pokažite, da ste zavedni in da se ne daste odvrniti od nikakih zavržkov, ki vam jih bodo na pot nastavljali. Volitev je najvažnejše delo ta dan! **Vsi kot en mož k volitvi!** Znano je, da se nekateri radi izgovarjajo: „Tudi brez mene bodo opravili.“ To ni res! Kdor pomena pomen volitve, ne govori tako. Ko bi zmaga tudi ne bila odvisna od tvojega glasu, si vendar dolžan, da pomagaš k sijajni zmagi. Zmaga je pa tem sijajnejša, čem več glasov dobi kandidat. V volitvi se zrcali zavednost dotičnega okraja. Zato vsi na volišče! V par urah je vse opravljeno. Imejte vsaj toliko gorečnosti za svojo dobro stvar, kakor jo imajo nasprotniki za slabo! Zlasti pa se nikar ne dajte slepiti: češ nasprotniki ne postavijo nobenega kandidata. To je navadna liberalna zvijača. Javno tako govore, na tihem pa agitirajo za svojega moža. Pa tudi ako se res liberalci ne nameravajo udeležiti volitve, vaša čast zahteva, da je kandidat sijajno izvoljen; politični položaj v deželi tirja, da vladi in liberalcem pokažete, koliko vas je in kako zavedni ste. Zato bodi vaše geslo: vsi na volišče za Demšarja!

Demšarjeva kandidatura je povsod sprejeta z veseljem. Toliko časa so lagali liberalci in pošiljali tudi še neki drugi poročila na Dunaj, da je obstrukcija le delo duhovščine in da je škof kriv vsega. Zdaj se naj pokaže, kako je mnenje v deželi! Naj pridejo na volišče vsi volivci! Tu stoji kmet, ki pravi, da je krivično, ako pri nas pride po en poslanec na osem graščakov, na 498 meščanov in na 2518 kmetov. Tu kandidira mož, ki obljubuje, da se bo boril proti tej krivici,

po kateri je en nemški graščak vreden toliko kakor 414 kmetov! G. Demšar je mož, ki hoče, da se kmečki stan povzdigne do iste politične veljave, katero imajo zdaj gosposki stanovi, ki gospodarijo z deželnim imetjem in nam nalagajo davke. Kdor je enih misli z njim, naj pride volit g. Franca Demšarja, župana v Seleh, za deželnega poslanca!

Deželnozbornska volitev. Kot volilno središče za dopolnilno volitev v okraju Kranj-Loka-Tržič je določeno Primeskovo v predceljski občini.

O položaju na Kranjskem ima „Waterland“ sledeči dopis: Da katoliško narodna stranka narašča, kaže cela vrsta ravno končanih občinskih volitev. Zlasti so tri občine značilne: Št. Rupert na Dolenjskem, Št. Vid pri Vipavi in Trnovo na Notranjskem. Št. Rupert, bivališče rodbine državnega poslanca, grofa Barbota je bila že pred tremi leti osvojena. Sedaj so združeni slovenski in nemški liberalci poizkusili obupen naskok, da si zopet pridobe izgubljeno postojanko. Napad je bil odbit. Občini Št. Vid pri Vipavi in Trnovo, doslej v rokah liberalcev, sta bili od katoliško narodne stranke po vročem volilnem boju pridobljeni. Liberalna stranka je vsled teh porazov jako pobita, katoliško-narodna stranka pa navdušena.

Notranjske novice.

— Občinske volitve v Slavini so se izvršile mirno. Izvolili ste obe stranki može po dogovoru.

— Besedo je snedel, tako pravijo, prav zelo liberalen mož tam nekje pri Postojni doma. Častno besedo je dal, da ne bo prišel volit, a bil je eden med prvimi na volišču v Slavini. Se nič ne čudimo! Komur

ni po liberalnem receptu nobena reč sveta, ta bo tudi čast vrgel za plot. Se spoznavamo!

— **Prav tako, Orehovčani!** Lepo je, da je nekdo izmed vas priznal, da neumni dopisi v „Slov. Narodu“ niso vam všeč in da se ne strinjate z njimi. Toda dovolj to še ni! Vi veste, kdo pisari. Ne zmenite se zanj in ogibajte se ga kot turka. Delajte pa ravno nasprotno, kar vas on uči. Tako bo popolnoma prav.

— **Veliko vprašanje.** Poročali smo, da so liberalci agitirali za volitve v Slavini s tem, da hočejo ustanoviti novo mlekarno. Mi smo rekli takrat, da je to najbrže samo agitacijsko sredstvo. Vprašanje je sedaj: Ali bo nova mlekarne? Ko bo stala, bomo videli, ali so liberalci mož-beseda.

— **S plankačo obtesan** je tisti, ki bere „Domoljuba“, tako je rekel nek mož. Mi pa pravimo takole: Uni je vsaj obtesan, tem se pa pozna na vsak korak, da so netesani. Ali imamo prav?

— **„Slovenca“ se bojé v Postojni** kakor . . . Nek „kumeren“ strasten liberalec je poslal celo žandarja v njegovo prodajalno. Seveda kar vklenili bi ga radi! Pa se ne dá! Menimo, da se tudi ne bo. Prost bo „Slovenec“ in bral se bo tudi v Postojni, če vsi skumrate!

Od Št. Petra.

— **Huda bolezen.** Na kvaterni petek si je nekdo v T. privoščil za meter dolgosti klobas. Ko je to malenkost spravil pod streho, je plačal in rekel, da to zahteva bolezen. Dober tek očka, pa kmalo ozdravite!

— **Tat pri cerkvi.** V noči na 8. t. m. se je približal cerkvi v Št. Petru neki hudobnež z namenom, da jo oropa. V ta namen je že umetno odprl vrata železne ograje, katera zabranjuje vhod na pokopališče. Od tu

pa, popustivši svoje tatinsko orodje, jo je na neznani način popihal. Ta cerkev je brez zasebne imovine in je bila pred dvema leti glede vrednosti cerkvene posode popolno oropana, toraj ni na glasu kot bogata. Kaj se neki tu išče?

— **V „cajtenge“ pridejo** cerkniški, ložki, bloški in vsi oni notranjski kraji, kateri lenarijo, namesto da bi „Domoljuba“ zanimivosti poročali

— **Vas brez načelnika.** Kdo je župan, se poprašujejo Radohovski vaščani. V teku pol leta so bili tu kar trije na ponudbo; zdaj, ko bi potrebovali kaj „ordna“, se pa nobeden ne pokaže. Na dan torej, kdor zasluzi to čast!

— **Kam dovede človeka branje „Sl. Naroda“**, kaže ta le žalostni slučaj: J. M. iz B. izrazil se je v krčmi, torej na javnem prostoru, da človek nima duše. Ne vemo, ali je govoril iz njega spirit ali vinski duhovi.

— **Dušo je izgubil.** Kdo? Jože Magajne iz Buj. Kdor jo najde, dobi zato primerno nagrado. Ubogi Magajne! V kaj se bodo neki prelevili taki bratci, ali v mandrila ali v orangutanga!?

Iz vipavske doline.

— **Iz Cola nad Vipavo.** Pri nas, gospod urednik, imamo večkrat hudo burjo, katera nam čisti zrak in um bistri. Imamo pa tudi neko drugo burjo in ta je pa „liberalna“ burja. Prinesla nam je pred par leti zloglasni „Slov. Narod“ in od tega časa večkrat napada našo častito duhovščino in katoliško narodno stranko. Pred kratkim je zopet po svoji stari navadi nakidal nekaj laži v ta list. Zlasti debela je ta, ko je pisal, da niti desetorice klerikalcev ni na Colu več. Svetujemo mu, naj jih prihodnjic bolje prešteje. Sicer bo utegnil pri kakih volitvah nepričakovano priti do drugačnega prepričanja. Na Colu je večina ljudstva pravega katoliškega mišljenja, in tako bode tudi ostalo, ker je že do grla sito liberalnih laži in nasilstva. To je razvidno iz tega, da je pri nas v občini Col letos blizo 70 „Domoljubov“, katerega z veseljem prebiramo; snuje se katoliško izobraževalno društvo in rajfajznovka. Dal Bog, da bi tudi ti društvi dobro uspevali, za blagor ljudstva!

— **Častni občani v Podragi.** V Podragi je imenoval ondotni liberalni odbor kar šest častnih občanov, ki so seveda vsi pristni liberalci. Imenoval jih je — kakor so rekli — „zaradi zaslug“ za podraško občino. Te zasluge pa ne morejo biti kdove kako velike, ker drugače ne bi bila podraška občina v tako slabem gmotnem stanju, kakor je. To pa tudi podraški odbor čuti, zato se pa vsi odborniki kar po vrsti branijo pripoznati in povedati, kdo je stvar sprožil in

nihče noče biti „kriv“, da so bili častni občani izvoljeni. Pa tudi nekateri izmed teh častno imenovanih se v svoji ponižnosti kar naravnost branijo, sprejeti ponujano jim čast, češ da v Podragi še niso ničesar zaslužili. Pa le nikar se ne branite, le z mirnim srcem sprejmite to največjo čast in odlikovanje, katero sploh more komu dati kaka občina. Če si namreč niste stekli za Podrago še nikakih zaslug, saj si jih še lahko boste; zlasti zdaj imate za to lepo priložnost; denar imate, torej darujte vsak par tisočakov Podragi, rešite jo iz denarnih škripcev in brez strahu boste lahko obesili na steno diplome častnega občanstva podraškega. — Ako pa tega ne marate, ako se ne marate zaslužiti za Podrago, potem bi pa vipavski torbičar predlagal, naj podraški občinski odbor prekliče vaše imenovanje za častne občane, ki se podeljuje edino le zaradi zaslug in naj vas imenuje — ako vas na vsak način hoče odlikovati — za častne — liberalce podraške občine, to pa se sme zgoditi tudi brez zaslug. Ali ne? — Potem pa še piše „Slov. Narod“, da bi bil župnik Koller rad postal v Podragi župan. Kdo se ne smeje? Vse je zavojeno, „lukamatija“ je skočil iz tira, kdo hoče biti njegov „mašinfirer“? Menda nihče ne.

— **Podkrajska krava.** Velika nesreča bi se bila pred nedolгим časom kmalu zgodila v Podkraju. Nek kristalnočisti liberallec je šel vinjen iz Jurčkove gostilne. Pa je meril cesto ta liberalni inženjer po poti proti domu; kar mu nenadoma pride nasproti krava in ga napade z rogmi. Zahvaliti se ima edino le ograji pri cesti, da ga krava ni vrgla čez škarpo. Ko se reši kravjega napada, se ojunaci in praša kravo, čegava da je, misleč jo tožiti. Ko pa mu je krava povedala, da je iz liberalnega hleva, dejal je pristni liberallec: „No, potem pa te ne bom tožil, samo drugič malo bolj natanko poglej, koga srečaš, liberalca ali klerikalca! No ja!

— **Na Slapu** pa letošnji predpust ni bilo nobenega bala in nikakega plesa. Prav tako! Le „šparajte“, slapenski fantje svoje kronice, čez sedem let pride vse prav.

— **Liberalna birma v Vipavi.** Na pepelnico je nek veleliberalec v neki gostilni v Vipavi prav gorko birmal nekega mickenega liberalca. Bil mu je premalo liberalen. No, zdaj je pa potrjen in utrjen. Gorje ti toraj, „klerikalni“ zmaj, kajti liberalni lev je sedaj izpuščen z verige.

— **„Domoljub“ in učitelji.** Liberalni učitelj imenuje „Domoljuba“ v „Slov. Nar.“ „farško“ cunjo; jako lep priimek, kaj ne! In piše dalje: „Tako podlo še ni pisal o učiteljskem stanju nihče, kakor to dela „Domoljub“. . . Jej, jej, kako so gospodje občutljivi! In vendar je „Domoljub“ pravi pravcati angelček nasproti učiteljskemu listu, ki izhaja

v Ljubljani in se mu pravi „Učiteljski tovariš“ in ki je nagromadil že na stotine najgrših laži in obrekovanj in jih še grozadi proti duhovskemu stanu in sploh proti vsem, ki ne trobijo v njegov liberalni rog; da ne govorim o v resnici umazani cunji, kateri se pravi „Slov. Narod“, v katerega tako ostudno pisarijo uprav liberalni učitelji. Le nikar ne bodite tako nežni in občutljivi, pa raje pometajte pred svojim pragom, imate dosti smeti. Ako ne, vipavski torbičar ve precej prav „lepih“ in resničnih zgodbic. . . Ako ne boste dali miru s svojimi lažmi, bo vipavski torbičar začel priobčevati te „lepe“ zgodbice: o pijancih, o „kozlih“ (kakor se vi tako „nežno“ izražate v „Slov. Narodu“ o duhovnikih), o ljudeh, ki ne izpolnjujejo svojih dolžnosti itd. Vipavski torbičar se pa vaših skrajno topih puščic prav nič ne boji, ker — hvala Bogu — ne prebiva pod stekleno streho, kakor si vi domnevate v svoji „vsevednosti“. Kakor se posojuje. . .

— **„Bratec“ vipavskega torbičarja.** Povedati vam imam, dragi moji „Domoljubovci“, da ima vipavski torbičar bratca (pa ga je jako sram, da ga ima), imenuje se „vipavski torbar“ in je jako poreden. Mlad je še in ni še star 24 let, pa učitelj je, seveda samo začasni, ker še nima izkušnje. Komaj, komaj je zlezal iz šol in še prav nič ni izkusil, kaj se pravi živeti na svetu, pa že hoče biti sila moder mož in seda v „Slov. Narodu“ na sodni stol in sodi in obsoja in daje nauke in predpise vip. duhovnikom in izkušenim katol.-narodnim možem. Pa kako zna zmerjati ta fantič! Ko bi ga vi slišali! Veš ti, poredni moj „bratec“, kaj ti svetuje vipavski torbičar? Le prav lepó obesi svojo lažnivo mavho na klin, pa uči se, sebe uči, ne drugih, da bo katerikrat kaj iz tebe; na izkušnje se pripravljaj, da boš kaj znal, ko bo treba sestiti k zeleni mizi. Pa lepo v šoli ostani — pri otrocih, tam je tvoj delokrog, tam izpolni svojo dolžnost, ako hočeš, da ti kdaj zvišajo plačo. Pa k maši hodi ob nedeljah in praznikih, da ne boš dajal očitnega pohujsanja; veš, tako ne delajo kristjani, ampak liberalni colnarji. Pa nikar ne zameri, da sem te pokregal, jaz kot tvoj „bratec“ to smem in tudi moram storiti. Zato se pa le prav lepo poboljšaj, pa priden bodi in — molči. Vipavske može pa pusti pri miru, bodo že sami vedeli, kaj jim je storiti, so bolj izkušeni kot ti. Povem ti tudi, da vipavski može precej „drže na-se“ in da se nikakor ne bodo dali „komandirati“ zlasti ne od kakega mladiča, ki je komaj dobro zlezal iz lupine. Zato jih lepo pusti pri miru. Kaj bodo pa delali „klerikalci“ v izobraževalnih društvih, naj ti to nikar ne beli glave. „Slov. Naroda“ prav gotovo ne bodo brali, ker jim že od daleč smrdi liberalna gnojnica, katero podajete in tako slastno žlam-

pate vi liberalci. Želim vam samo dober tek, pa glejte, da si prekmalu ne pokvarite želodca. Pa tudi tega se ne bodo učili, da človek izhaja iz opice (saj me razumeš); ta „visoki“ nauk ni za omejene „klerikalne“ glave, zato ga bodo rado prepustili liberalcem. Pa tudi za nemško-slovensko zvezo se ne bodo navduševali, za katero vi toliko gorite, ampak gojili bodo katol. slovensko zavest. Tako toraj; zdaj pa lepo tiho bodi, da ti ne bodo zopet (kakor so ti zadnjič v „Narodu“) celo liberalci očitali, da govoriš in pišeš, o rečeh, ki ti niso čisto nič znane

prineslo neslan dopis o razmerah v našem bralnem društvu. Kar čveka o številu članov, o veselicah, o odboru itd., je tako lažnivo in obenem neumno sestavljeno, da bi škoda bilo, o tem izgubiti kako besedo. Ozreti pa se hočemo samo na eno točko, v kateri dopisnik trdi, da je novi odbor bralnega društva prejel od starega odbora neko svoto (120 K), ki se je nabrala povodom javne veselice na vrtu g. J. Kende v svrhu naročitve prepotrebnega gasilnega orodja. To je grda laž. Novi odbor ni od starega niti vinjarja imenovanega zneska dobil. Pač pa je

štvenemu geslu, da vas bo tudi nasprotnik čislal kot kremenito-značajne ude!

— **Begunje pri Cerknici.** V Begunjah se gre za zidanje nove šole. Pameten človek sicer ne more biti zoper to, če je res prostor v stari šoli pretesen. Vendar je treba mero-dajne može opozoriti, da Meniševci potrebujemo samo šolskega poslopja, ne pa elegantne palače. Ko je bil v tem oziru vladni ogled, je nek pameten mož katoliško-narodne stranke opomnil, da naj bi kupili v ta namen Kržičevo hišo, ki je dovolj velika in bi se lahko z malimi stroški pri-

in da ne boš zopet pisaril po „Narodu“ proti „vipav. vinogradniškemu društvu“, katerega na Vipavskem ni. — Vidite, tak je moj liberalni „bratec“; pa upajmo, da se bo zdaj poboljšal, ko sem ga malo pokregal; ako pa ne bo miroval, mu bo pa treba na kak drug način pristriči peruti. —

Vi pa, dragi moji Vipavci, bodite zvesti veri sveti in besedi materini, pa ne vdajte se, le neustrašeno naprej za sveto pravdo in zmaga bo naša. Ne vdajmo se, pravica in resnica sta na naši strani!

— **Iz Spodnje Idrije.** Idrijsko glasilo soc.-demokratskega delavstva „Naprej“ je

čisti dobiček imenovane veselice shranjen na vložni knjižici idrijske hranilnice št. 1084 v občinski pisarni tukajšnjega županstva. Dopisnik naj si jo pride osebno ogledat; vsak čas mu je na razpolago, in je v zanesljivih rokah. — Sicer pa tudi mi kličemo: proč z jetiko! Hvala Bogu, v našem društvu se je začelo novo življenje; uvedlo se je ob nedeljah zvečer zimsko društveno predavanje h kateremu se člani radi in mnogobrojno zbirajo. In tako se ne bo izpolnila želja rdečega dopisnika, da bi kaj kmalu jetika zglodala kosti našega društva. Vi društveniki pa hrabro stojte in zvesti ostanite dru-

merno prenaradila, ga je nek liberalen občinski odbornik hitro zavrnil, da se mora zidati nova šola, češ „naj stane tudi dvajset tavžent.“ Tistemu možu bi se lahko odgovorilo: „Le zidaj magari graščino, toda na svoje stroške, ne pa na stroške ubogega ljudstva.“ Pomisliti je treba, da imamo uže zdaj 90 (reci: devetdeset) odstotkov občinskih doklad, da še ni plačan vodovod, da še niso vsi dali določene svote za ustanovitev nove fare, da je cerkev polovico premajhna in popolno nerabna ... Uže zdaj vse dere iz Menišije v Ameriko, na Koroško, Hrvaško in kamor kdo more, kaj bo pa

potem, če se bo tako delalo! Torej ljudje božji, pozor!

Dolenjske novice.

Iz litijskega okraja.

† Ponesrečil se je na Vestfalskem nedavno v rudniku 40letni Alojzij Verbaj, doma od Litije. Iz tukajšnjega okraja je polno delavcev in delavk na Vestfalskem, kjer imajo nevarnost za dušo in telo in pičlo plačo, doma pa delavcev primanjkuje. Pomislite vse to, ki silite v tujino!

† Na Savi bodo zidali novo šolo. Bog daj, da bi bili otroci potem manj poredni!

† Postajenačelnik iz Litije g. E. Hrašovec gre na Rakek in sem pride oni gospod iz Rakeka.

† Naš rojak v tujini. Na Dunaju je umrl te dni g. višji inženir Ivan Lukančič, doma od Sv. Jurja pri Litiji; znan strokovnjak v železniških zadevah. N. v m. p.!

† Otroška igra v Litiji. V nedeljo 6. so igrali otroci litijske šole tridejansko igro: „Palčki.“ Ugajali so otroci, igra, obleka in nastop; a nam ne gre v glavo, zakaj se je morala deklica v moško obleko preobleči. To ne bo vplivalo prav na vzgojo. To naj pomisli, kadar bodo igro ponavljali ali pa še kako uprizorili, komur to mar gre!

† Zapustil je šmartinske otroke njih nadučitelj g. Jernej Černe in dobil daljši dopust. Uganjal je zadnje čase res marsikaj, kakor smo slišali. Delal je načrte za rusko-japonsko vojsko in jih pošiljal v Petrograd, učil otroke, da katoliški duhovni ne mašujejo prav, ker se ne skrijejo za altar kot ruski, prepovedal učencem moliti češčeno-marijo, dasi tudi Rusi časte Marijo, hoditi v cerkev in še marsikaj. Pri možu ni bilo menda vse prav, zato mu želimo zdravja in srečno pot na Rusko, kjer ga čaka 100.000 rubljev! Vodstvo šole je prevzel g. R. Pikel, ki bo imel mnogo dela, predno vse uredi in prišla je na novo gdč. Marija Meško iz Litije.

Iz Št. Rupertske-mokronoške doline.

† Kakor smo rekli: Lani je vzel mraz ajdovo cvetje, letos bo pa slana liberalno agitacija poparila. — Izid občinskih volitev v Št. Rupertu je to dokazal. Odločili so vrli volivci z Dol pri Litiji, ki so pripomogli, da je katol.-narodna stranka častno zmagala. — Omahljivci, ki so se vjeli na liberalne litre, mernike in obljube, se sedaj kesajo, ker vidijo, da od liberalnih obljub ostanejo le dolgi zobje — ugrizniti pa ni ničesar.

† Letošnje pustne šeme so tirjale v Mokronogu sledeče obresti: 1. Pohujšanje

mladine, 2. škodo, provzročeno po splašenih konjih, 3. smrt žrebeta in težko poškodbo kobile. — Trška policija tega ni videla.

† Česa ne marajo tatovi? — Potepuh Tomaž Zalar od sv. Trojice pri Oblokah je obiskal hišarja Janeza Peterlina iz Gor. Mokronoga. Spravil in odnesel je vse, kar mu je prišlo pod roko, samo molitvenih knjig se ni pritaknil.

† Varno zavetje kakšnemu cerkvenemu redu bi bila mirnska grajščina, ki je sedaj naprodaj.

† Polomila se je policijska ura v Mokronogu. Gostilničarji in žganjetoci ne vedo več, kdaj je polnoč ali jutranja zora. — Ker jo v Mokronogu ne znajo popraviti, jo bodo poslali v popravilo krškim ali ljubljanskim urarjem, ki se na take stvari boljše razumejo.

† Obrtni davek od žganja se letos pobira na Trebelnem. Da se je ta koristni jarem žganjarjem naložil, je zasluga c. kr. davčnega urada v Mokronogu. — V Št. Rupertu pa zahtevajo liberalni gostilničarji popolno svobodo tej pogubljivi kapljici. Vprašamo jih: Koliko kmetov je že po žganjetju obogatelo?

† Pozivnico je dobil eden naših črnovojniki. Pa pravijo, da vojske ne bo!

† Kdo bo prihodnji župan v Št. Rupertu, naši liberalci ne bodo v „Narod“ sporočili.

Od Šmarija do Trebnja.

† Odkritosrčnost je lepa in zelo prikupljiva čednost. Tudi liberalci se kaj radi ponašajo z njo. Kaj ne, Janez Laščanov? Nas prav veseli, da ste tako odkritosrčni, kakor sami trdite, sedaj se vsaj bolje poznamo. Pa tudi ko bi vi sami ne bili tako glasno povedali, da ste odkriti — liberalni pristaš namreč, smo to že prej dobro vedeli. Temu se prav nič ne čudimo, zakaj kdor vsak dan s tako slastjo uživa hrano iz „Sl. Naroda“ in „Rodoljuba“, ne more drugače govoriti, kakor ste govorili vi dne 1. sušca o pokojnem kardinalu dr. Misiju, ljubljanskem knezoškofu in drugih duhovnikih. S čim pa morete dokazati svojo trditev, da so duhovniki najhujši sovražniki kmeta? S čim, da delajo le za svoj žep? Ali ni to že davno pogreta liberalna laž? Liberalci se pač niso motili, ko so vas kandidirali v deželni zbor, pa tudi kat. narodni možje ne, ker so vam vsi hrbet obrnili in pognali na Mrzlo lužo. Boljšega moža si liberalci res niso mogli izbrati v tem okraju. In ta mož naj bi bil, kakor se govori, prihodnji velikološki župan? Možje volilci, saj vendar niste na glavo padli! Recite kar enoglasno ob dnevu volitve: le-ta nam županil nikdar ne bo! In Pakar tudi ne, dokler ostane mrtvo orodje navihanega Bukovca in strastnega

Potokarja ter bode „Slov. Narod“ njegova vsakdanja dušna hrana.

† Trebanjski in šentlovrenski farani, ali že veste vsi? Kaj neki? I no, da imamo hranilnico in posojilnico na Čatežu pod Zaplazo. Kmalu po novem letu je začela marljivo delovati. V dobrih petih tednih je bilo že čez 30.000 kron prometa. V poštenih rokah je. Kogar še stiska kaka oderuška pest, pojdi hitro na Čatež, nekoliko se boš sicer vpehal, a kmalu se veselo odahnil in mirnejše ti bode utripalo srce, ker boš rešen oderuških pijavk.

† Dolenjci se radi vozimo po železnici. Veseli smo, da jo imamo, še ljubše nam je, ako smo blizu postaje. V Št. Lovrencu imajo žel. postajo pred nosom, pa vendar godrnjajo in se jezijo, predno stopajo na vlak. Pravijo, da mora znati tam vsak ali plavati ali imeti čoln ali pa nepremočljive in visoke ameriške kanone, kdor hoče priti do čuvajnice. Po železničnem tiru hoditi je prepovedano, ob vsakem malem dežju je Tementica takoj čez bregove, poplovi travnike in ozko ter blatno kolovozno pot. Sedaj pa pojdi v Ljubljano ali Novo mesto po suhem, če moreš. Ostani doma, ali pa vzemi krtače seboj, sicer te bodo meščani takoj spoznali, odkod si. Naj bi se že vendar enkrat naredila poštena pot do železnične postaje! Toda načelnik cestnega odbora bi utegnil z liberalci potegniti ter dejati: „obstrukcija naj jo požre!“ Mi bomo pa rekli: zakaj pa Tavčarjevih in Šaferjevih letnih 4000 kronic še ni požrla?

† Oho, možje iz velikovške občine, ali ste že slišali, kako se zaničljivo zabavlja od strani liberalnih navihancev proti vam? Pravijo, da ste sami „finfarji“, to je ljudje nižje vrste, neka malenkost v primeri z liberalno mogočnostjo. Kolikokrat se čuje to sramotno zaničevanje od bahaških prevzetnežev! Ali ne plačujete tudi vi pošteno svojih davkov, morebiti točnejše nego oni zadolženi „tisočakarji“? Pokažite vendar tem ljudem pri volitvi, da mož ni v žepu, ampak v glavi. Kdor je občan in plačuje davek že eno leto, ima pravico voliti in voljen biti, če tudi ne žvenketajo zlati cekini v njegovih predalih. Liberalci pravijo, da noben njih glas ne bode zastoj; vi pa naredite, da nobeden izmed vas ne ostane doma in metle vzemite seboj.

† Za romarsko cerkev na Zaplazu se od vseh strani vozi les. Posebno so se odlikovale župnije Trebnje, Št. Lovrenc in Sv. Križ. Veliko lesa so že napeljali. Srčna hvala jim zato in obilno plačilo od Matere Marije! Za vse te dobrotnike se bo sv. Jožefa dan ob 10. uri darovala na Zaplazu sv. maša. Načrt kakor ga je prinesel „Bogoljub“, se bo moral nekoliko spremeniti, ker se je pokazalo, da sedanji zid ni dovolj trden. Ko

bo načrt končno določen, ga bomo v „Domoljubu“ popisali.

Z ribniške zemlje.

a) Prav iz trga.

† Duhovniki tudi jedo. To pa ravno jezi naše liberalce. Strašno so jim zamerili, da so ob 40urni pobožnosti jedli in — o groza! — tudi pili. Toda, kdo bi pa zameril liberalcem to jezo, saj ne vedo, da so morali duhovniki od daleč priti, ob takem vremenu. Liberalcec tudi ne ve, da je duhovnik že v spovednici, ko se on še tako brezskrbno prevali na svoji žimnici. Liberalcec ne ve, da je duhovnik že 3—4 ure spovedoval, predno se on postavi na noge. Liberalcec ne ve, da tedaj, ko on sedi in se zabava pozno zvečer v gostilni, duhovnik še vedno sedi v svoji ozki ječi. Ker vsega tega liberalcec ne ve, zato je pa hud, če duhovnik po celodnevem upornem tihem govorjenju spi je kozarec vina.

† Poln farovž kokošij (pišejo liberalci) nanosili so v Ribnici ob 40 urni pobožnosti. Nemara je prvo „špendal“ kancelist Špende in za njim po vrsti drugi liberalci. Pa nesreče! ušle so jim pred farovžem. Še le čez nekaj dni so jih našli v — „Narodu“ in veliko je bilo njihovo veselje nad zgubljenimi in zopet najdenimi kokošimi.

† Ričet jest in drva žagat bi morale iti ribniške maškare, ki so se o pustu norčevale iz sv. obredov in iz gosp. dekana. Zaslužili bi, da bi jim gospodje doli ob Krki poskrbeli drugo obleko, kar bi prav lepo pristojalo takim fantom, ki so o pustu tako radi drugače opravljeni, ko drugi ljudje. Toda visoki gospodje smatrajo take reči menda le za nedolžno šalo; ni čuda, saj jih najbrž v srcu odobravajo. Ljudstvo naše pa drugače sodi o teh rečeh. Kako, poprašajte po ribniški dolini.

† Mlečnozobniki, katere prav dobro poznamo, obrekujejo v „Narodu“ našega gosp. dekana, in to mladiči, ki niso vredni, da bi jim pustil ta blagi, zaslužni in vsestransko vzgledni mož sezuti svojih škorenj. Kje so pa tisti, ki so pred Bogom in državo in v svoji vesti dolžni braniti resnico in osebno čast!?

b) Od drugod.

Od Roba.

† „Fajmoštrovi slamorezci“, tako je imenoval dr. Tavčar Robarje. Da, da, slamorezec bi bil danes dr. Tavčar tam gori v Poljanskih hribih, ako bi ne bil on kar dveh fajmoštrov kruhorezec in bankovecrezec.

† Izobraževalno društvo je priredilo 14. februarija zabaven popoldan s sledečim

vsporedom: petje, govor in igra: „Vaški skupuh“. Ljudje pravijo: dobro so se obnesli. Opomnimo, da so igrali igro domači fantje. Govor je imel Alojzij Tekavec, tajnik našega društva. — 21. febr. pa je v našem društvu zanimivo predaval gospod ravnatelj Pirc o gospodarskih stvarih.

† Ravnatelj Pirc, kakor smo zvedeli, namerava osebno ogledati opustošene sadne vrtove v Gregorski občini. Prav je, samo želeli bi bilo, da pride kmalu, da ljudje potem osnažijo vrtove in pripravijo za novo zasaditev.

† Gregorci jih že imajo rdeče spovedne listke in nekako lahko jim je pri srcu. Duhovne vaje so imeli 7., 8. in 9. t. m. Priserčne pobožnosti in zanimivi govori č. g. Jožefa Koblarja povzdigovali so duhovno navdušenje.

Iz Belokrajine.

† „Domoljub“ ima tudi pri nas Belokranjskem sovražnike. Sovražniki „Domoljuba“ so pa ravno tisti, kakor so sovražniki kmeta. Kdor čez kmeta zabavlja in ga zaničuje, ta zaničuje tudi „Domoljuba“ in ga sovraži. Pa naj bode! Mi pa ostanemo kakor smo b'li, prijatelji kmeta — prijatelji tudi „Domoljuba“, ker poznamo žulje kmeta in njegove potrebe, poznamo pa tudi resno voljo „Domoljuba“, da se kmetu pomaga.

† „Domoljubov“ je naročenih — tako se nam poroča — v metliški fari čez 70. Naročajo se še vedno. Tako je prav! Lepo in pošteno berivo naj čitajo ljudje sebi in svojim otrokom v korist in zabavo! Proč pa z grdimi vero in dom zasramujočimi listi!

† Župnijo Dragatuš je dobil č. g. Jožef Novak.

† Liberalni učitelji. Kako mislijo in kaj hočejo liberalni učitelji po celem Kranjskem, o tem bomo prihodnjič prinesli zanimivo pismo nekega liberalnega učitelja iz bližine. Seveda, vera in mili dom so mu deveta briga in lanski sneg. Naš kmet pa ima o tem druge misli in drugačno srce.

† Mandril. Veste, ljudje božji, liberalci pravijo da so njihovi očetje in matere — afne in opice. No če sami to trdijo, da so njihovi očetje skakali po vejah in uganjali vsakovrstne vaje — potem ni čuda — da so otroci onih opic ravno taki. Delajo največje oslarije in osle kažejo onim, ki nečejo biti otroci mandrila, ki je najgrša afna med afnami. Mandril pa liberalci — pa so si res enaki v besedi in v dejanju. Mandril ne pozna vere — liberalci tudi ne. V Metliki je tudi takih mandrilov nekaj, ki nikoli ne gredo v cerkev — pač pa ljudje govore o grdobijah, katerih se sami pošteni Metličani sramujejo. Sicer — pa zdravi in brez zamere! Upamo, da pošteni Metličani bodo osnažili tudi te — potomce opic!

† Deželni odbor in pa soseska Rado. vica sta si prišla navskriž. Ljudje pravijo, da se ne dajo „rihtati“ od liberalnega dež. odbora in tudi ne od okr. glavarstva!

† Vojak je ušel od vojakov iz Celovca. Doma je v Brusnicah. Prišel je tudi na Belokranjsko in tu zamenjal na zvit način svojo vojaško obleko in jo popihal po svetu — baje na Hrvatsko. Žandarji ga pa iščejo, sprehajajo se od Novega mesta do Brusnic, on je pa norce bril pri nas na ženitnici.

† „Farja zapret.“ Ker liberalci sovražijo duhovnike iz dna duše, zato ker se jih nič ne boje in ker ne puste, da bi liberalci oskubili kmeta za vero in denar — zato pri vsaki priliki kličejo: farja tožit — farja zapret! Spodtikal se je neki uradnik c. kr. urada v Metliki pretečeni teden na Lokvici nad besedicami „m o l i t e“ in klical gorajšnje besede in hujskal. Mi pa vprašamo: ali se oni mož ne sramuje in izpodtika nad — mandrilom? Njegova dejanja — ki zaslužijo aresta — pričajo, da nima nič vere in o nravnih zapovedih ne pozna nobene mere, če tudi je Kanta študiral.

† Našega župana učenost v politiki. Ne zasluži župan v Starem trgu pri Poljanah, da bi se z njim pečali; da pa ljudje zvedo resnico, moramo javno nastopiti proti županu, ki zavija reči na nedopusten način. — V nedeljo dne 6. marca je dal oklicati pred cerkvijo, da so klerikalci krivi, da ne bode vodovoda. O sveta priprostost našega župana! Vsako otroče že ve, da l i b e r a l c i, ki imajo večino in torej vse morejo, nalašč, nočejo delati v deželnem zboru; tu nočejo šprejeti nobenega predloga, ki ga stavijo naši poslanci. Vprašamo torej Vas, g. liberalni župan: „Kdo je torej kriv?“ Še enkrat Vam povemo, da ste Vi krivi. Pojdite vprašat v Črnomelj in dajte si razložiti one odloke, na katere se sklicujete in katere Vi po svoje zavijate, in spoznali bodete, da imate tu mnogo krivde Vi.

† Resnicoljubnost in predrznost županova. Grdo je župan v Trgu v zvezi z nadučiteljem napadel našega prejšnjega g. kaplana v „Slov. Narodu“ glede spovednice. In celo priči je imenoval, dve dekleti. Misli si je: te dve sta se tako priprosti, da si ne bosta upale proti njemu nastopiti, četudi jih po nedolžnem postavim za priči. No g. župan, zmotili ste se; o tem se bomo pa zgovorili v Črnomlju pred c. kr. sodnijo. Si bodete že zapomnili, kdaj ste kot župan zaradi obrekovanja in krive obsodbe stali pred sodiščem.

† Kako površno in zavito dopisuje župan. Dasi je bil vendar precej časa gospod kapelan pri nas, ne ve niti prav za njegovo ime. Res lepo za točnega župana?! In ko navaja kraj stanovališča, niti ne ve (ali pa namenoma tako dela, da bi se izrezal pred sodiščem), kako je veliki vasi, kjer tudi

on biva, ime, in kar po svoje spremeni iz Predgrada v Podgrad. G. župan, dajte prihodnjo nedeljo še to oklicati pred cerkvijo, da ljudje popolnoma spoznajo Vašo resnicoljubnost.

Iz drugih krajev Dolenjske.

† Šmihečani pri Novem mestu smo postali napredni, seveda liberalci bi nam rekli „nazadnjaki,“ kajti pri nas ljudstvo čimdalje bolje pridno bere knjige in časopise, seveda dobre, ker „smrdljivih cunj“ ne maramo. Število Mohorjanov je napredovalo do 40 članov; pod skupnim zavitkom prihaja k nam 100 „Domoljubov“, 36 „Bogoljubov“, deset „Glasnikov“, poleg tega mnogi dobivajo imenovane časnike naravnost na dom. Ljudska knjižnica pa nudi bravcu nad 300 knjig. Le naprej!

Gorenjske novice.

Iz radovljiškega in kranjskega okraja.

* **Grozna smrt.** V zgradbi predora bohinjske železnice pri Radovni je eksplodiralo nadzorniku Fr. Mazzoniju trinajst dinamičnih patron. Mazzoni je bil na koščke raztrgan. Samo dva kosca nog in en kos roke so našli na mestu nesreče.

* **Žrtev žganja.** Vsled obilo zavžitega žganja je umrl na Jesenicah 26letni Mihael Urbanc. Ta je že tukaj po novem letu tretja žrtev nesrečnega špirta.

* **Napad.** Zločinci so napadli na cesti 28. febr. ob 10 uri zvečer posestnika Goznika z Jesenic, ko se je vračal s Hrušice domov. Vzeli so mu 254 kron. Posrečilo se je zločinca dobili. Bil je frizerjev pomočnik z dvema tovarišema, ki so ukradeni denar takoj po pošti poslali domov — pa so jih ravno pri tem zasačili.

* **Male nesreče** se še vedno pripetijo delavcem v novi tovarni na Javorniku vsled premajhnih prostorov. Vodstvo se izgovarja, da delavci premalo pazijo. Toda kako naj delavec pazi, če se s težo v rokah nima kam obrniti. Vodstvo naj bi bilo bolj pazilo takrat, ko je stavilo preveč strojev v novo tovarno.

* **Roke in kosti** je polomilo pred kratkim nekemu delavcu v tunelu na Hrušici. Revez je ležal na tleh, dokler niso prišli ponj z nosilnico, ker ga vlakovodja, ki je ravno peljal iz tunela, ni hotel vzeti na vlak. Ali ni to neusmiljeno in nečloveško?

* **Strašno bogoskrunstvo.** Po noči od srede na četrtek 2. t. m. je oropal neznan tat župno cerkev na Dovjem. Prebil je levo slikano okno sv. Martina za glavnim oltarjem, odmaknil mrežo ter zlezal v cerkev. Oropal je oba cerkvena nabiralnika in ker s tem ni bil zadovoljen, je prebil še vrata pri taber-

nakeljnu ter vzel monštranco. Čez dva dni so našli monštranco blizu cerkve v snegu. Tat je odtrgal od monštrance samo dragocenosti. Ljudstvo je bilo vsled groznega zločina silno razburjeno in radodarno prispeva z darovi, da se škoda zopet popravi.

* **Umrl** je dne 3. marca v Žirovnici g. Anton Dolžan, železniški čuvaj; bil je tudi oskrbnik postajališča Žirovnice celih 33 let, odkar vozi gorenjska železnica. Bil je ranjki zelo priljubljen daleč na okoli, posebno med domačimi. Marsikomu je ustregel z voznim listkom zadnje minuto, kar bi se kje drugje ne zgodilo. Bil je dober mož ter vzgleden in skrben oče svojim otrokom. Posebno veliko je bral, mnogo slovenskih in nemških knjig je prečital, zato je pa tudi kaj vedel; marsikomu je pomogel z dobrim svetom. Star je bil 58 let. Blagemu možu naj sveti večna luč!

* **Nevarnost v Mirci** nad Jesenicami še vedno ni odstranjena. Kakor je znano iz zadnje številke „Domoljuba“, preti hrib Mirca nad Jesenicami se podsuti. Dolžnost oblasti, predvsem občinskega odbora, je gotovo, da zapreči nevarnost. Toda žalibog, nihče ne gane rok. Ali je življenje in imetje Jeseničanov, ki so v nevarnosti, res tako malenkostna stvar, da se ni treba za to nič brigati?

* **Kam pripelje slaba družina.** Tovarniški delavec na Savi pri Jesenicah je prišel pijan domov. Ker mu je oče očital pijančevanje, se je sin tako daleč spozabil, da je na roki precej nevarno ranil mater, ki je oba branila. Žalostno, toda čuditi se ni! Omenjeni delavec je vodja tukajšnjih socialnih demokratov in je zvest pristaš verskih odpadnikov in naših narodnih nasprotnikov. Tak človek seveda ne more imeti ljubezni in spoštovanja do svojih starišev.

* **Za svetnika** je proglasil na Jesenicah neki nemški inženir v svoji visoki nemški oliko kar na cesti slovenskega delavca, ki je spoštljivo pozdravil mimoidočega duhovnika. Vidi se, kako te vrste ljudje iz dna srca črtijo slovenske duhovnike.

* **Mlekarska zadruga** se snuje v Mošnjah. Predaval je g. Pirc v nedeljo 6. t. m. o pomenu in važnosti mlekarstva zlasti za Mošnje. Udeležilo se je shoda nad 100 oseb.

* **Mrtvega** so našli v soboto 5. marca zjutraj Iv. Globočnika v Janežkovem hlevu na Brezjah. Bil je udan pijači. V kratkem je to tukaj že drugi žalostni slučaj nesrečne smrti vsled alkohola.

* **Hranilnica in posojilnica v Mošnjah** ima občni zbor 21. marca v praznik Mar. Oznanjenja. — Občni z'or hranilnice in posojilnice na Jesenicah se bo pa' vršil v nedeljo 27. t. m.

* **Podtaborčani** so deloma že v jeseni postavili hiše, katere jim je požar uničil, drugi sedaj pripravljajo potrebno za zidavo.

— Posestnik J. Pavlin je dobil še-le feb. t. l. zavarovalnico, pogorel je 18. jul. p. l. Zavarovan je bil pri Franco Hongroise za 2200 K. Po dolgih obravnavah so mu dali 1800 K, dasi mu je pogorelo vse do zadnje deske. Zavarovalnica je morala poravnati velike stroške, izgubila pa tudi pri nas zaupanje ljudstva. Zavarujmo se torej pri naši domači vzajemni zavarovalnici v Ljubljani.

* **Iz Velesovega.** Dopisniku-lažnivcu v „Gorenjcu“ odgovarjamo tole: Ni res, da bi bil naš gosp. župnik izpostavil sv. Rešnje Telo v ta namen, da bi izvolili v okrajnem šolskem svetu učiteljico namesto učitelja. Istina je, da je bilo izpostavljeno Najsvetejše le, ker je to vsako prvo nedeljo v mesecu. Ni res, da bi bil naš g. župnik v tem času, kar je tukaj, kaki osebi le eno žalo besedo rekel in sploh take stvari uganjal, kakršne mu liberalci podtikujejo. Gospod župnik nam vsako nedeljo in praznik dvakrat sveto mašo opravljajo in dvakrat besedo božjo oznanjuje poleg drugih opravil, za kar smo g. župniku iz srca hvaležni. Res je tudi, da so nas gosp. župnik opomnili, da je naša dolžnost moliti za dobrega krščanskega učitelja ali učiteljico. Res je tudi, da si je več družin želelo učiteljico, namesto učitelja, ker žalibog, zadosti smo prestali sedem celih dolgih let glede šolske vzgoje naše mladine. Na druge budalosti ne odgovarjamo. Sicer se pa naše ljudstvo v ogromni večini oklepa duhovščine. Peščica nasprotnikov nima nobenega pomena in se tudi noben pameten človek zanje ne zmeni. * Več župljanov.

* **„Zvest Domoljub.“** Koliko je naročnikov „Domoljubovih“, ki bi imeli skrbno shranjene še vse številke njegove od prve do zadnje? Koliko je prijateljev družbe sv. Mohora, ki bi imeli vse izšle knjige te slavne družbe? Tak zvest prijatelj vsega poštenega berila bil je Miha Zupan, po domače „Brs“ iz Zasipa, ki je zadnji čas tukaj umrl. Pokojnik bil je mož poštenjak — stare gorenjske korenine, da mu ni kmalu enakih. Bil je več let predsednik kraj. šol. sveta, občinski odbornik in cerkveni ključar. Užival je vseskozi spoštovanje vsih, ki so ga poznali. Skrben gospodar je bil, in dasi so ga zadevale velike nesreče, zapustil je svojemu sinu lepo posestvo. Žena mu je bolehalo dolgo let na umu in umrla pred letom v ljubljanski bolnišnici. A pokojni ni tožil: nosil je vse svoje bolesi kot mož in kristjan ves udan v voljo božjo. In tako je tudi umrl Slava njegovemu spominu med nami! O tem možu pač veljajo besede: „Vrlega moža glas, sega v deveto vas.“ —

* **Iz Ljubnega.** Dne 2. sušca nas je zapustil č. g. župnik Janez Teran ter stopil v stalni pokoj. — Teško nam je bilo slovo od častitljivega, sivolasega in dobrohotnega starčka, ki je prišel še kot čvrst delavec

v vinogradu Gospodovem med nas. — V teku dolgih 28 let. ko je pastiroval med nami, je z vso vnemo skrbel za božjo čast ter mirno in neumorno deloval za zveličanje duš. Posebno in požrtvovalno pa je skrbel za olepšavo nase cerkve „Udarjene Marije Pomagaj“. Ni ga skoro med nami, ki bi mu ne vedel hvaležnosti. — Vsaj je pač tolikim izmed nas podelil sv. krst, vcepljal v srca nauke ter jih slednjič spremil k večnemu počitku. Prešinjeni čutom globoke hvaležnosti, voščimo vsi župljani č. g. župniku po dolgem trudu srečen večer življenja, onstran groba pa večno plačilo!

Iz ljubljanske okolice.

* **Nov vir občinskih dohodkov.** Slavno c. kr. okrajno glavarstvo v Ljubljani je izdalo razglas glede točenja opojnih pijač na žalost vinskim bratcem in ponočnim razgrajčcem, na veselje pa naših občinskih odbornikov in vseh pametnih ljudi. In kako ne bi bili veseli zlasti občinski odborniki: saj se jim je odprl nov vir občinskih dohodkov, iz česar naravno sledi znižanje občinskih doklad. Vzemimo za zgled samo občino Dobrunjsko. Ta občina ima okoli 20 gostiln. Ako vzamemo, da bi se točilo čez uro samo o praznikih in nedeljah, ima županstvo dolžnost tirjati vsled ukaza c. kr. namestništva za Kranjsko 60 vin. od vsake ure in teh je 66, ne glede na druge dneve v letu. Ako se vzame, da bi vsaka po stari navadi imela čez uro odprto kakih 7 ur, bi vsak imenovan dan prišlo v občinsko blagajno 79 K 20 vin., skupno v 66 dneh pa 5227 K 20 vin. Kaj ne, lepa svota v zmanjšanje občinskih doklad. Ako vzamemo na direktnih davkih okroglo 22 000 K na to občino, bi znašale občinske doklade za l. 1904 po 20% okroglo 4844 K. Če to primerjamo s svoto 5229 K 20 vin., kaže se še preostanek, ne glede na dovoljenje za plese, katerih je tudi mnogo, ne glede na dohodke od lova itd. Korist te naredbe je torej čitna in nemogoče je misliti, da bi se kje našla kaka občina, ki bi se te ugodnosti ne poslužila.

* **V Koreji** baje ni nobena cesta v slabšem stanu kakor od Zaloga do Vevč. Ravnateljstvo tovarne stori pogodbo z domačini za prevažanje blaga; razume se, da se potem ne briga za cesto in okrajni cestni odbor ravno tako nič. Društvo za varstvo živali bi imelo tukaj obilo posla. Vozniki, združimo se in recimo ravnatelju kakor en mož: Drugo cesto ali pa voznike!

* **Iz Sore.** Odkar je šel g. Hiersche od nas, se je tu mnogo spremenilo, a žal, na slabše. Ljudje so zbegani in ne vedo, komu bi verjeli. Može, pamet! Sami premislite če je res, kar vam nekdo pripoveduje. Bog daj, da pride v našo faro red, kakor je drugodi.

Iz kamniškega okraja.

* **Kamniški vlak** že precej časa štrajka. Kdo je kriv, ali črnuški most ali pa kamniški „malen“, ki je baje pretežak za most, se ne vé. Govori se, da se je pred kratkim, ko je Sava narasla, most ponižal za 2 mm. To je seveda toliko, da si „Kamničan“ ne upa čez most. To se pravi, on že počasi čez most prileze, ali ljudje morajo vsi izstopiti. Druge stvari prenesejo ali prepeleje čez. Neki navihan Trzinec je pa zahteval od sprevoznika, naj še njega prenese. Novi most bo kmalu dodelan. Upamo, da se bomo pot m tudi nekoliko hitreje vozili.

* **Brzovjavno postajo** dobé v Kropi na Gorenjskem.

Pri c. kr. okrajn. glavarstvu v Kamniku imajo uradnika, ki daje kmetom nauke v uradu, ki jih ravno ne potrebujejo. Jezil se je, čemu treba fantom „teatra“ v Kamniku, Mengšu in Mekinjah. Mi mu priporočamo, naj pusti stvari, ki ga nič ne brigajo. Če bi bili pa mladeniči udje kake liberalne čitalnice, bi bilo pa vse dobro, kaj? Če to ne pomaga, govorimo jasneje.

* **Hudo so razžaljeni** nekateri naprednjaki občine Drtije in Moravče, če jih kdo nazivlje z liberalci. Kako neprijetno jim doni ta beseda, so pokazali s tem, ker so raznesli po naši okolici zadnji čas vest, da je prepovedano koga imenovati liberalca. Zopet lep dokaz, kako malo častno je ime liberalca, ker se ga sramujejo.

* **Bralno društvo** v Ratečah je razpadlo. Imelo je sušico.

* **V Mengšu** bodo imeli sv. misijon od 20. do 29. marca. Vodili ga bodo oo. jezuiti.

* **V Kamniku** se je izvršila revizija I. okrajne posojilnice, katere načelnik je sila olikani in fini g. Močnik. Ljudje so pa zelo radovedni, kako se je ta revizija izvršila.

* **V Zagorici** pri Moravčah, v rojstnem kraju barona Vege, bodo naredili vodovod; troški so proračunjeni na 12.000 K.

Iz loškega okraja.

* **Ljudska hranilnica in posojilnica** v Škofji Loki bo imela v nedeljo, 20. marca ob polu 4. uri popoldne svoj redni občni zbor. Udje se vabijo, naj se ga v obilnem številu udeleže.

* **Na drevesu se je streznil.** „En glažek al' pa dva, to nam korajžo dá“, je pel pred nekaterimi dnevi vinski bratec z Bukovega vrha, ko jo je pobiral iz Loke skozi Bodovlje proti svojemu domu. Ko je tako dajal duška svoji navdušenosti, se sam s seboj pogovarjal, tuintam tudi rogatega iz spodnjega „štuka“ prijazno pozdravil in klobuk ob tla metal, jo je primahal po stezici nad Poljanščico do strmega in globokega plaza, menda je bil kamnolom nasproti

Zmincu. Ta plaz je globok petdeset metrov, in prav pod njim teče Poljanščica, tako da se gotovo najde smrt, če ne v kamenji pa v vodi. Ker je steza ozka in mož ni imel ravnotežja, ga je zaneslo proti plazu. Mož je že padal, in da se ni hitro zavedel svojega položaja, gotovo bi se bil ubil. Pa zgrabil je urno z roko vejo bližnjega drevesa, tal mu je zmanjkalo in bengljal je na veji. Strah, v katerem je bil, mrzli zrak iz vode, ki je šumela pod njim, sta ga streznila, vinski duhovi so šli iz glave, nehal je škrata pozdravljati in jel obupno klicati: „Marija, pomagaj!“ Vpitje z nasprotne strani je k sreči slišal I. Perko v Zmincu, tekel hitro na kraj nesreče in našel reveža, ko je na eni roki visel z drevesa. Z nevarnostjo lastnega življenja ga je Perko rešil. Ko je bil pijanček rešen, je zopet pozabil na Mater božjo in škrat se je jel zopet metati iz ust vinskega brata. Ubogi pijanci!

* **G. Anton Čadež**, dosedanji katehet v nunski zunanji šoli, se je poslovil iz Loke. Štiri leta in nekaj čez je bival v Loki. Bil je radi svoje nepristranosti vobče priljubljen. Bog ga živi!

* **Za šemo** je proglasil „Narod“ vrlega našega kandidata gospoda Demšarja iz Selc. O, ko bi le takih šem liberalci kaj imeli, to bi si prste obliznili. Pokažite, vrli naši možje na dan volitve, da ljudje, ki trdijo, da so naši pradedje „opice“, nimajo v javnosti nič govoriti. Vsi na volišče!

* **Železnica Škofja Loka-Železniki.** Železnično ministrstvo je odobrilo splošni načrt za normalno-tirno železnico od postaje v Škofji Loki do Železnikov. Dotični konsorcij more sedaj napraviti podrobne načrte.

Iz raznih krajev.

Dunaj.

Na pustno nedeljo — 14. februarja — je bil zopet vesel dan za dunajske Slovence. Popoldne se je zbralo v cerkvi sv. Antona še večje število rojakov, nego pri prvi službi božji. Sveto opravilo se je vršilo zelo slovesno; posebno so ganile srca navzočih slovenskih bratov in sester pete litanije presvetega Srca Jezusovega. V cerkvi je nastopil ta dan mešan zbor, ki je svojo nalogo izvrstno rešil, posebno se je pa odlikoval moški zbor vrle „Danice“. — Zvečer istega dne je priredila „Straža“ svojim članom in slovenskim gostom izredno zanimiv zabavni večer. Gospod predsednik je presrečno pozdravil vse došle, katerih je bilo gotovo nad 300, in je prebral naslednjo brzovjavko iz Mengša na Kranjskem: „Oj deroče Save iskrene pozdrave prejmite; „Straži“ krščanski, „Straži“ slovenski zvesti ostanite! Balob, Rode.“ — Kakor ta brzovjavni pozdrav, na-

vdušila je vse zbrane rojake tudi „Naša pesem“ (zložil Iv. Baloh), ki jo je s čutečim srcem deklamovala gospodična Fanika Vin-kovič. Upamo, da bo gospodična še večkrat nastopila in dobila še drugih tovarišic, ki nam bodo predstavljale kako slovensko igro! Ta večer je nastopil tudi „Figarjev Nacek“ iz Ljubljane, ki je vse občinstvo izborno zabaval s svojimi zdravimi dovtipi in šalami. „Figarjevega Nacka“ se bomo vselej razveselili in želimo, da bi ga kmalu zopet videli! Gospod Rebol pa nam je v poučno-šaljivem predavanju povedal, kako je nastala pesem o „ljubem Avguštinu“, ki je živel na Dunaju za časa grozne kuge leta 1679, one kuge, katere nas spominja krasni spomenik presv. Trojice na Grabnu. Razen tega je odmevala po širni dvorani divna slov. pesem iz krepkih grl naših „Daničarjev“. O kako so razveselili naša srca ti zvonki glasi! Občudovali smo zopet krasni glas gosp. filozofa Adolfa Robida. Mnogo zanimanja je vzbudila tudi šaljiva pošta. — Tako je vnovič poskrbela „Straža“ za pošteno zabavo milim rojakom.

Za smeh in kratek čas.

I.

Besedna uganka.

	1					soglasnik
	10	2	11			ptič
8	12	3	9	1		število
6	2	4	5	13		žival
14	15	5	6	2		drevo
8	15	6	12	16		vas
10	9	7	12	1		mera
17	15	2	16	4		mesto
3	9	8	7	2		reka
10	15	9	3	9		rastlina

Srednje črke od zgoraj doli dajo lep slovenski pregovor.

II.

Računska uganka.

V neki gostilni so bili navzoči trije dijaki. Vprašali so natakarico, koliko da je stara? Na to vprašanje je odgovorila: „Moja mati so od mene še enkrat toliko stari in moj oče še enkrat toliko kot mati. Vsi trije skupaj smo pa ravno sto let stari. Sedaj pa uganite sami, koliko sem stara?“

III.

Koš Ana! Janče je senice. Gorje! Hin je! Kaj je to?

IV.

Kje je suha hosta draga?

Rešitev uganke v št. 5.

Beseda sto ti je število, iz malo črk ki sestoji; pa za človeka je obilo, le malokdo jih doživi.

Beseda druga od te loči za črko se. Povsod doma, v palači kot v borni koči: stol kmet in bogatin ima.

Beseda tretja stolp se zove, dalja od prejšnje le za en glas. nadkrilja i najvišje krove, domače cerkve ponos, kras!

Rešilo je uganko pravilno 524 rešilcev. Žreb pa je zadel samo enega in sicer

Franceta Pahorja

tajnika izobraževalnega društva v Studencih pri Mariboru.

Prilagodna številka „DOMOLJUBA“ izide dné 7. aprila 1904.

Loterijske srečke.

Dunaj, 12. marca	56	35	16	32	21
Gradec, 12. marca	58	80	8	43	82
Trst, 5. marca	10	1	34	72	38
Linc, 5. marca	74	63	60	32	37

Vsaka rodbina

naj bi v svoj prid rabila le

Kathreinerjevo Kneippovo sladno kavo

kot primes vsakdanji kavni pijaci.

Janko Bliš & Anton Tabor tovarna cementnih izdelkov na Farovški Loki pri Kranju.

Po ceni se izdelujejo lepe barvane plošče za tlak v cerkvah in na hodiščih, stopnice, podboji, jasli, korita, podstavki za vodnjake, cevi itd

114 D 21-3

Kdo ima?

najboljše gepeljne, mlatilnice, slamoreznice, kilnje, trombe in cevi?

160 D 12-3

Fran Zeman

Ljubljana, Poljanska cesta šte. 24.

Najnižje cene. Največji izbor.

Preobleke. Popravila.

L. Mikusch
tovarna dežnikov,
Ljubljana, Mestni trg 15.

80 D 12-4

Doktorja Trnkóczyja 62 12-3

kranjski redilni prašek za prašiče

Medalja

iz Pariza 1903.

Je prejel v Londonu, Parizu in Rimu 1903 najvišje odlikovanje

„Grand prix“, dalje tisoče zahvalnih pisem, tudi uradno potrjenih.

Ta primesek krmi se daje tudi že pujskom in se doseže žnjim največja teža.

1 zavojev stane 50 v. in se dobi pri trgovcih.

Po pošti 5 zavojev iz lekarn Trnkóczy Ljubljana, Kranjsko.

Stanje hranilnih vlog: Rezervni zaklad:
nad 18 milijonov K. okroglo 550.000 K

* Mestna hranilnica ljubljanska *

na Mestnem trgu zraven rotovža

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsacega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica sama, ne da bi ga zaračunala vlagateljem. 353 3

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska s vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev.

Denarne vloge sprejemajo se tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice.

Posoja se na zemljišča po 4 $\frac{1}{2}$ % na leto. Z obrestmi vred pa plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Ako pa želi dolžnik poplačati dolg z obrestmi vred na primer v 33. letih, tedaj mora plačevati na leto 6% izposojenega kapitala.

Posoja se tudi na menice in na vrednostne papirje, in sicer po 4 $\frac{1}{2}$ % do 5%.

Hiša in posestvo

dva orala veliko (zraven izvira voda) tri četrt ure od Trsta oddaljeno, proda se pod jako ugodnimi pogoji. — Več se izve pri lastniku Leopoldu Deklevar, Vremski Britof pri Divači. 240 D 3-3

Šunka

s kožo 1 gld., brez kožo 95 kr., brez kosti s kožo 1 gld. 10 kr., plečeta brez kosti 90 kr., suho meso 78 kr., slanina 82 kr., prešičevi jeziki 1 gld., goveji 1 gld. 20 kr., glavina brez kosti 45 kr. Dunajske salame 80 kr., prave boljše 1 gld., iz šunke 1 gld. 20 kr. Ogrske la salame 1 gld. 70 kr., salame á la ogrske trde 1 gld. 50 kr. kila. Velike klobase po 20 kr. — Posiljam le dobro blago od 5 kil naprej proti povzetju. 399 D 10-1

Janko Ev. Siroc v Kranju.

Izurjenega 406 D 3-1 kovaškega pomočnika

in enega

učenca
v starosti 15—16 let sprejme takoj Ivan Demšar, kovaški mojster, Mar. Ter. cesta št. 6, Ljubljana.

Učenca

za pekovsko obrt iz dobre hiše 14 let starega sprejme takoj pod ugodnimi pogoji

Lovro Sušnik v Škofjiloki. 342 D 3-2

Ciril-Methodove biškote

zahtevajte slovenski rodoljublje v vsaki prodajalni in pekarni. Ti piškoti so najboljši.

Naročila sprejema družbin založnik B. Škerl, Sv. Ivan pri Trstu.

Gospodične

katere se želijo izobraziti v šivanju za domačo porabo in v krojnem risanju po najnovejšem sistemu, sprejema 245 D 4-1

Franja Jesih

Ljubljana, Starl trg šte. 17.

Potrebujem takoj dobrega in izurjenega mizarskega pomočnika.

Jožef Vengar

mizar na Potokih, Pošta Javornik, Gorenjsko. 347 D 2 2

Koverta s firmo, vizitnice

in trgovske račune priporoča

Katoliška tiskarna.

Pristno, doma kuhano

žganje

(brinjevec, jagodovec, sadjevec vsake vrste)

359 D oddaja 5-2

Jan. Rihteršič Selca p. Škofjiloki 39

Semena.

J. & A. Majdič

Trata pri Škofjiloki

trgovina z žitom in deželnimi pridelki

priloga svojo veliko zalogo najraznovrstnejših poljskih in vrtnih semen, dalje travna in detelja semeza, kakor tudi pristo garantirano pristno domačo deteljo, lucerne ali večne detelje, mešane trave za napravo travnikov za mokra in suha tla, raznih najboljših vrst velikanske krmne pese, semenskega krompirja, oneida in zgodnjega rožnika, zgodnji semenski oves Willkommen, čiste grahove jare rži, ječmena itd.

Ob enem pripominja, da so deteljna semena očiščena po stroju najnovejšega sistema in jih je kmetijsko kemični preiskovalni zavod pregledal in plombiral.

Priporoča dalje vedno sveži portland in roman cement, kakor tudi pristno laško brinje, fige in češnje za žgati. 843 D 2-2

Semena

Lucerne in domače detelje brez predence ali žide, pravi ribenški fižol, jare rži, repe, pese, korenje za krmo, vsakovrstne mešane trave za mokra, suha in peščena tla, vsa druga poljska in vrtna semena, zanesljivega kalenja iz pravih virov priporoča

trgovina z deželnimi pridelki in specerljskim blagom

R. & E. ROOSS Kranj, Gorenjsko.

Ob času kupuje po najvišjih cenah vse deželne pridelke, kakor tudi smerkove slórže, suhe jedline gobe, gorski mah, krompir itd. 368 D 4-1

„Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani“

Dunajska cesta št. 19. v Medjatovi hiši, v pritličju Dunajska cesta št. 19.

vsprejema:

1. zavarovanja vsakovrstnih poslopij, premičnin in pridelkov proti požarni škodi;
2. zavarovanja zvonov proti poškodbi in
3. za nižjeavstrijsko deželno zavarovalnico na Dunaju;

a) zavarovanje na doživetje in za smrt, jednostavna zavarovanja za slučaj smrti, na doto in rento, ljudska zavarovanja z mesečnim plačilom zavarovalnine po 50 v., 1, 2, 3 in 4 K in daje po neprisljjenih vlogah v oddelku „Rentna hranilnica“ deželne zavarovalnice zelo praktično starostno in rentno preskrbo;

b) zavarovanja proti vsakovrstnim nezgodam (telesnim poškodbam) in nezgodam na potovanju po suhem in na vodi ter jamstvena zavarovanja vsake vrste.

Pojasnila daje in vsprejema ponudbe ravnateljstvo zavarovalnice ter postreže na željo tudi s preglednicami in ceniki.

Ta edina slovenska zavarovalnica sprejema zavarovanja pod tako ugodnimi pogoji, da se lahko meri z vsako drugo zavarovalnico. 28 D 12-3

V krajih, kjer še ni stalnih poverjenikov, se proti proviziji nastavljajo spoštovane osebe za ta zaupni posel. Postavno vloženi ustanovni zaklad jamči zavarovanec popolno varnost.

Svoji k svojim!

Slovenil pristopajte k domači zavarovalnici!

Dva nova živinska in kramarska sejma

se vršita v Javorji nad Šmartnim pri Litiji; prvi v torek po tihi nedelji, drugi na dan svelega Jerneja. Sejma važna za živinsko kupčijo. Eno leto brez štantnine. 259 D 2-2
Županstvo Šmartno pri Litiji, 16. februarja 1904.

Posestvo

tik Mokronoga, obstoječe iz iz hiše z vsem gospodarskim poslopjem in orodjem, dalje 20 oralov zemljišča itd. se proda iz proste roke vsled preselitve. Cena po dogovoru. Franc Zupanc, posestnik, Mokronog na Dolenjskem. 440 D 3-1

Pozori

Po najvišji ceni kupuje razna zelišča (rože), cvetje, korenine, semena, skorje itd. 139 13

Drogerija

Anton Kane

Ljubljana
Selenburgove ulice št. 3.

Vajenca

za čevljarški obrt sprejme takoj Mihael Urbanc v Stobu pri Domžalah. 448 D 1-1

Zaradi pomanjkanja delavnih moči se proda

hiša šte. 26

v Tupaličah, v kateri je gostilna in prodajalna ter pekovska peč. Prodá se takoj ali tudi dá v najem. Priporočljivo tudi za letovišcarje. 241 D 3-3

Prodá se tudi zelo dobro vrejena trgovina mešanega blaga oziroma pekovska obrt v Zasipu pri Bledu ob večjem predoru zgradbe nove železnice. — Več pove lastnik Peter Alešovec, trgovec in pekovski mojster v Zasipu, p. Bled št. 25, 59.

Kako vpliva Barthelno klajno apno?

Dva soseda Jaka in Jurij sta kupila na sejmu vsaki eno nosečo (brejo) svinjo. Jaketova svinja je povrgla pet lepih prascev. Ravno tisti dan povrže Jurijeva svinja tudi lepih pet prascev. Sedaj si pa ogledimo, kako so se ti prasci redili, kako so rastle in kateri od obeh sosedov je bil bolj pameten, Jaka ali Jurij.

Jurij je bil bolj pameten, takoj je naročil Barthelno klajno apno in je dal v začetku vsak dan polovico male žlice (take žlice, ki se rabijo navadno za kavo) klajnega apna, potem pa tako žlico polno vsakemu prasetu.

Pri Juriju je ravno narobe: Takih prascev še nikdar ni imel. In kaj ga je to stalo: Samo 4 krone za 10 kil Barthelnovega klajnega apna.

Pri Juriju se je mesar samo nasmejal in takoj je bila kupčija gotova.

Poduk: Kdor hoče, da bodo njegove svinje hitro rastle in postale debele, ta mora prinesati k svinjski hrani Barthelnovo klajno apno.

5 kil tega koristnega apna velja (od Dunaja) le 2 K, 17 D 50 kil iz zaloge v Ljubljani 12 K. 6-5

Dopisuje se slovenski. Poduk in popis zastoj. Zaloga v Ljubljani: „Gospodarska zveza“ in Edmund Kavčič.

Miha Barthel in dr.
Dunaj, X/3, Siecardsburgg, 44/B.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registr. zadruga z neomejenim poroštvom v LJUBLJANI, v lastni hiši na Dunajski cesti št. 18, na vogalu Dalmatinove ulice obrestuje hranilne vloge po

23 D 12-6 $4\frac{1}{2}\%$

brez odbitka rentnega davka, katerega le-ta posojilnica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure od 8. - 12. in od 3. - 4. ure popoldne.

Hranilne vloge sprejemajo se tudi po pošti in potom poštno-hranilnične urada.

Stanje rezervnega zaklada K 779.79 34. — Varnost hranilnih vlog je tudi zajamčena po zadrugnikih.

Upravno premoženje Kmetske posojilnice znaša 4,948.796²⁷, stanje hranilnih vlog K 4,703.762⁰².

Denarni promet K 20,246.712¹³.

Poštno-hranilnične urada št. 828.406.

Na prodaj je pod ugodnimi pogoji lepo, 16 oralov veliko

posestvo

10 minut oddaljeno od okrajne ceste, obstoječe iz njiv, travnikov, vinograde (od katerega je 1000 kvadr. že na novo zasajenega) lepega hrastovega in bukovega gozda, ter velikega pašnika. Celo posestvo je skupaj. 238 D 3-3

Polovica se plača pri pogodbi, polovica pa lahko ostane na posestvu. Vpraša naj se pismeno ali osebno pri Jožef Štancer, posestnik na Brezovem šte. 16. Pošta Radna - Studenec, Dolenjsko.

Oddaja šolske stavbe.

V občini Nevlje, okraj Kamnik oddá se delo nove 441 D 1-1

enorazredne šole

z učiteljskim stanovanjem, odda se po pismeni minuendni dražbi posameznim podjetnikom, eventuelno nemu samemu.

Daljni pogoji, troškovnik in načrt so vedno na ogled pri županstvu. Dražba se bode vršila dne 28. sušca t. l., h kateri se vabijo zidarski, tatarski in mizarski podjetniki.

Za predsedništvo:

J. Kadive, župan.

Posestvo naprodaj. Radi preselitve se proda posestvo s poslopjem vred in sicer hiša v eno nadstr. hlev še popolnoma nov, v katerem je prostora za pet konj in šest krav. Na njivah se poseje 32 mernikov; k posestvu spadajo tudi trije zaraščeni gozdi. Več se izve pri lahtniku Valentinu Mulej vulgo Greger v Spodnji Lipnici, pošta Kamnagorica. 365 D 1 1

IV. Kordik, Ljubljana

Prešernove ulice 10-14.

Trgovina drobnin na debelo za preprodajalce priporoča svojo veliko zalogo potrebnih za čevljarje, kakor gumivlak, dreto in vsakovrstne žeblice za čevlje potem za kr. jače gume, konce, svilo in druge v te široke spadajoče stvari po najnižjih cenah.

Najboljši vir za nakup tovarniške špaga. 446 D 5-1

Zajamčeno
5000 krat
se posveti

z električno žepno svetilko „Immerlicht“ predno je treba do-

polnilne baterije. Cena v usnji imitaciji 3 K, v željini ali školjki imitaciji 4 K. Nadomestna baterija 1 K. Praktično darilo. Razpošilja po povzetju ekspor. tvrdka F. Schwartz, Dunaj VIII. 8, Lerchenfelderstr. 124/18. Zastopniki se iščejo. Ceniki zastonj. 86 D 10-6

243 D 3

Kdor si želi dobro zanesljivo pravo švicarsko uro za pošteno ceno, obrne naj se ali zahteva cenik od daleč na okrog dobro poznane dolgo let obstoječe tvrdke

Franc Čuden

urar in trgovec z zlatino in srebrino, kolesi in šivalnimi stroji delničar družbe prvih tovarn ur „Union“ v Ženevi in Bilu in Svici zalagatelj c. k. dolenske železnice v Ljubljani, Prešernove ulice nasproti frančišk. samostana

Filijalka!

Glavni trg nasproti rotovžu. Ceniki zastonj in poštne prosti.

Posestvo se prodaja,

obstoječe iz hiše, z dvema sobama, kuhinjo, podistimi dve kleti. Tik hiše je vodnjak, drvarnica, živinski hlev in svinjaki in zidanica (vinska klet), dalje velik vinograd in nekaj vrta. K posestvu spada del gozda, dva travnika in njiva. Posestvo je oddaljeno četr ure od farne cerkve Št. Janž, vas Murnee, Dolensko. Cena je 2500 K. — Več se izve pri **Franc Kristanu** v Št. Rupertu, Dolensko. 341 D 2-2

349 D 20-2

Samo
6 dni!

Havre - New - York

Francoska prekomorska družba. Odotuje se iz Ljubljane vsak torek.

Vozne liste in pojasnila daje
konec. potovalna pisarna

ED. ŠMARDA

v Ljubljani, Dunajska cesta 6,
blizu znane gostilne pri „Figovcu“.

Dražbena prodaja zemljišča in pōda.

Dne 18. marca, to je dan pred sv. Jožefom prodalo se bo na prostovoljni javni dražbi na lici mesta več njiv na mestnem polju pri Novem mestu, takozvane Polakove njive, dve njivici blizu mestnega pila. Polakov pōd poleg mesta ob ljubljanski in ločenski cesti, dalje večji vrt nad novo sodnijsko palačo. Plačevalo se bo na triletne obroke. 281 D 2-2

Natančneji pogoji se izvedo v gosp. dr. **Poznikovi** notarijatski pisarni v Novem mestu.

Kmetijsko društvo v Dobrépoljah

razpošilja, dokler je kaj zaloge, semenski

fižol ribničan

po 28 K v vrečah à 100 kg postavljeno na kolodvor v Dobrépoljah. V manjših količinah se zaračuni kg à 30 vin. Manj kakor 25 kg se ga ne pošlje. Znano je, da je fižol ribničan najboljšo trgovsko blago. 345 D 2

Lepa kmetija

s 64 orali sveta z domačim mlinom in domačo kovačnico, v hišo in hlev napeljavno vodo, vsa poslopja v popolnoma dobrem stanju, se prodaja pod zelo ugodnimi plačilnimi pogoji.

Cena 12.000 K. — Ker se na isti pridelava zelo obilo najboljšega sladkega sena ter zelj. obilo sadja in je do ceste samo pol, do bližnjega letovišča pa pet četr ure hoda, se ista večjemu živino- in sadjerejcu toplo priporoča — Da se tudi v našem in sicer lahko na deset ali še več let. Natančnejša pojasnila daje **Ivan Vospernik** v Gorjah, pošta Vrba (Koroško). 348 D 4-2

Rusko-japonska vojska

(ilustrovana izdaja) je pričela izhajati v zvezkih po 15 kr. (30 v) pri založniku Anton Turk-u v Ljubljani, Dunajska cesta št. 5.

— Naročila sprejema vsaka knjigarna.

Pri istem založniku je tudi izšla knjiga **Spretna kuharica**. Navodilo za gospodinjstvo in dekleta, kako se naglo in dobro v kuhinji izuri. Obsega 240 strah. Cena K 1.50 po pošti 10 vin. več. 402 D 1-1

Naročnina se lahko pošilja v poštinih znamkah, kakor tudi poština.

Redka prilika.

Dvonedropna hiša s hlevom, šupo, gostilno, prodajalno in trafikom, 38 mernikov posevke, travnik, štiri parcele zaraščene gozda, na okrajni cesti tik farne cerkve, se prodaja domačih razmer. 340 D 3-2

Kje, pové iz prijaznosti upravništvo „Domoljuba“.

Proda se vsled naprave parnega mlina

ročni mlin in gepelj

ali vsak posebej. Gepelj goni lahko eno živinje. V eni uri zmelje en mernik. Oboje prav dobro obrnjeno. Cena nizka. **Jernej Pogorelec**, Podtabor, pošta Videm - Dobrépolje. 444 D 2-1

Špitalske ulice 5

Je naslov tvrdke

R. Miklauc

kjer se manufakturno (gvantno) blago za ženske in moške na debelo in na drobno po znani nizki cení prodaja.

Vzorci na zahtevanje brezplačno.

Kadar pridete

v Ljubljano

obrnite se z zaupanjem na

manufakturno (gvantno) trgovino „Pri Škofu“

Pogačnerjev (sadni trg) v veliki mestni hiši nasproti molarjev, kjer se nahaja velika zaloga novega blaga za ženske in moške obleke in predaja po stalni nizki cení.

Mimogrede se omeni o jako veliki zalogi **tibeta** v vseh cenah in barvah najnovejše vrste. **Perlini kambrik** od najcenejše do najfinejše vrste v najnovejših vzorcih. Prva trgovina za vse vrste rut, kakor svilnate, polsvilnate, volnene, satenaste, piketaste, kambrikaste i. t. d. **Moderce**, predpasnike in nogavice v vseh velikostih.

Bela in rujava kotenina za perilo, **ovilih** za postelje imam iz prvih tovarn in prodajam isto po tovarniški cení.

Sukno, modni kamgarn, ševijot za moške obleke veliko na izber, tako tudi sukneni ostanki pod ceno. — Vsled nakupa iz prvih tovarn, velikega prometa in majhnih stroškov je mogoče ceneje prodajati.

Kadar pridete

v Ljubljano